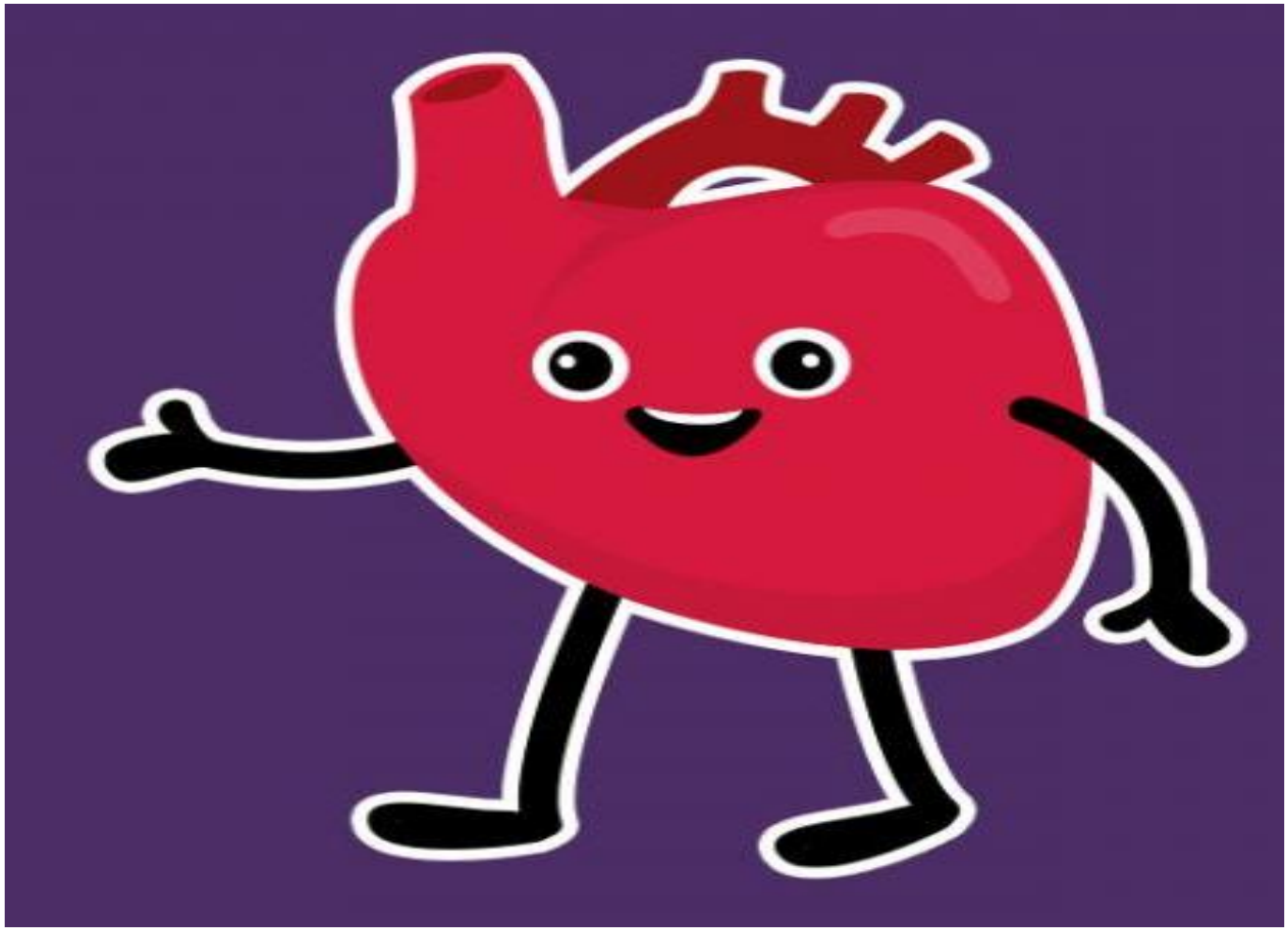
Právna informácia UK

Táto prezentácia/prednáška je študijný materiál chránený autorskými právami, ktorý je určený výhradne pre študentov Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského na študijné účely.

Neoprávnené nakladanie s obrazovo-zvukovým, obrazovým, zvukovým alebo iným záznamom tejto prezentácie/prednášky, alebo jej časti, vrátane neoprávnených úprav, a ich ďalšie nedovolené šírenie, či poskytovanie neoprávneným osobám akýmkoľvek spôsobom sa bude považovať za porušenie vnútorného predpisu č. 16/2017 Etický kódex Univerzity Komenského v Bratislave v znení neskorších dodatkov („Etický kódex UK“) a bude mať za následok vyvodenie právnej zodpovednosti.

Podľa povahy a intenzity protiprávneho konania študenta a ďalších okolností, môžu byť prípady porušenia Etického kódexu UK spojené s vyvodzovaním právnych dôsledkov voči študentovi v akademickej, trestnoprávnej, občianskoprávnej alebo disciplinárnej rovine.“

ČINNOSŤ SRDCA A CIEV

prof. MUDr. Ingrid Tonhajzerová, PhD.

Fyziológia – čo znamená?

physis – príroda, život, *logis* – náuka, veda

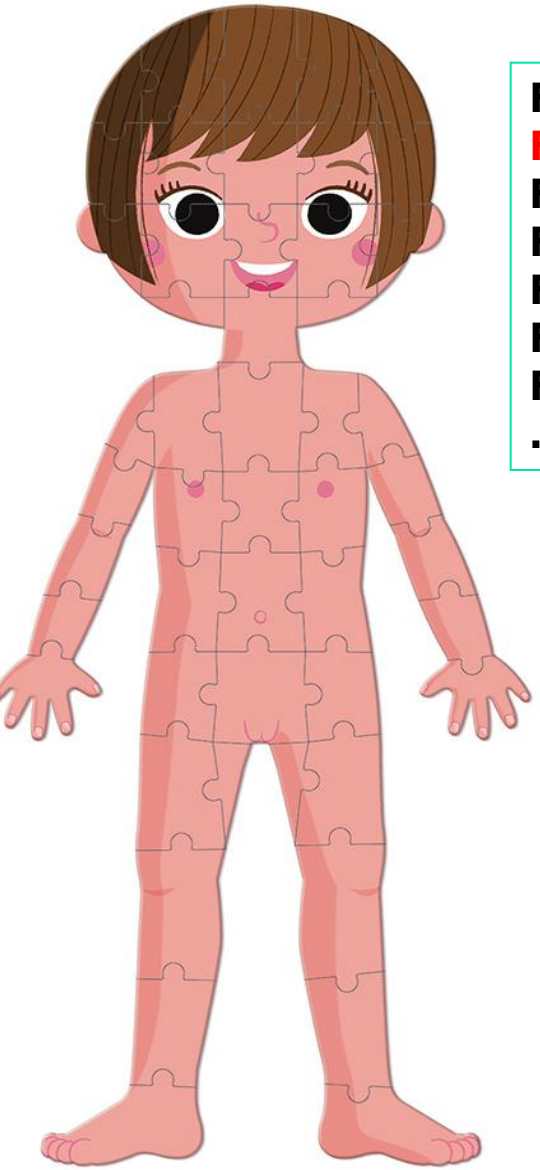
Lekárska fyzi

-štúdium funk o celku

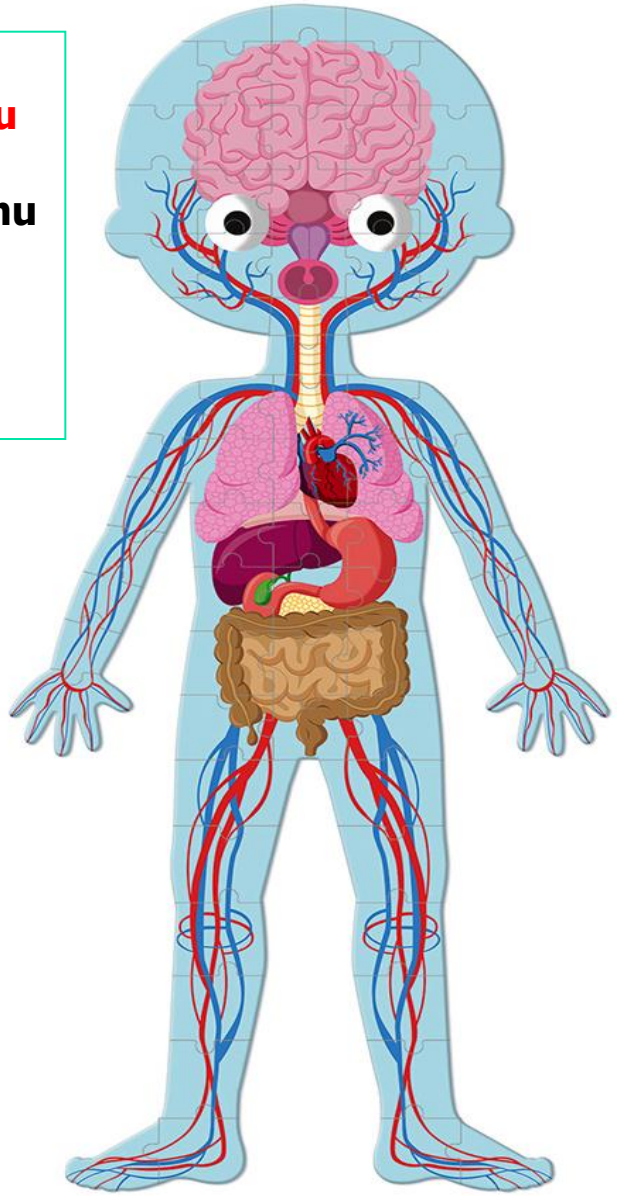

ČO VŠETKO MÔŽEME ŠTUDOVAŤ ?

Fyziológia krvi
Fyziológia kardiovaskulárneho systému
Fyziológia respiračného systému
Fyziológia gastrointestinálneho systému
Fyziológia endokrinného systému
Fyziológia urogenitálneho systému
Fyziológia nervového systému
....

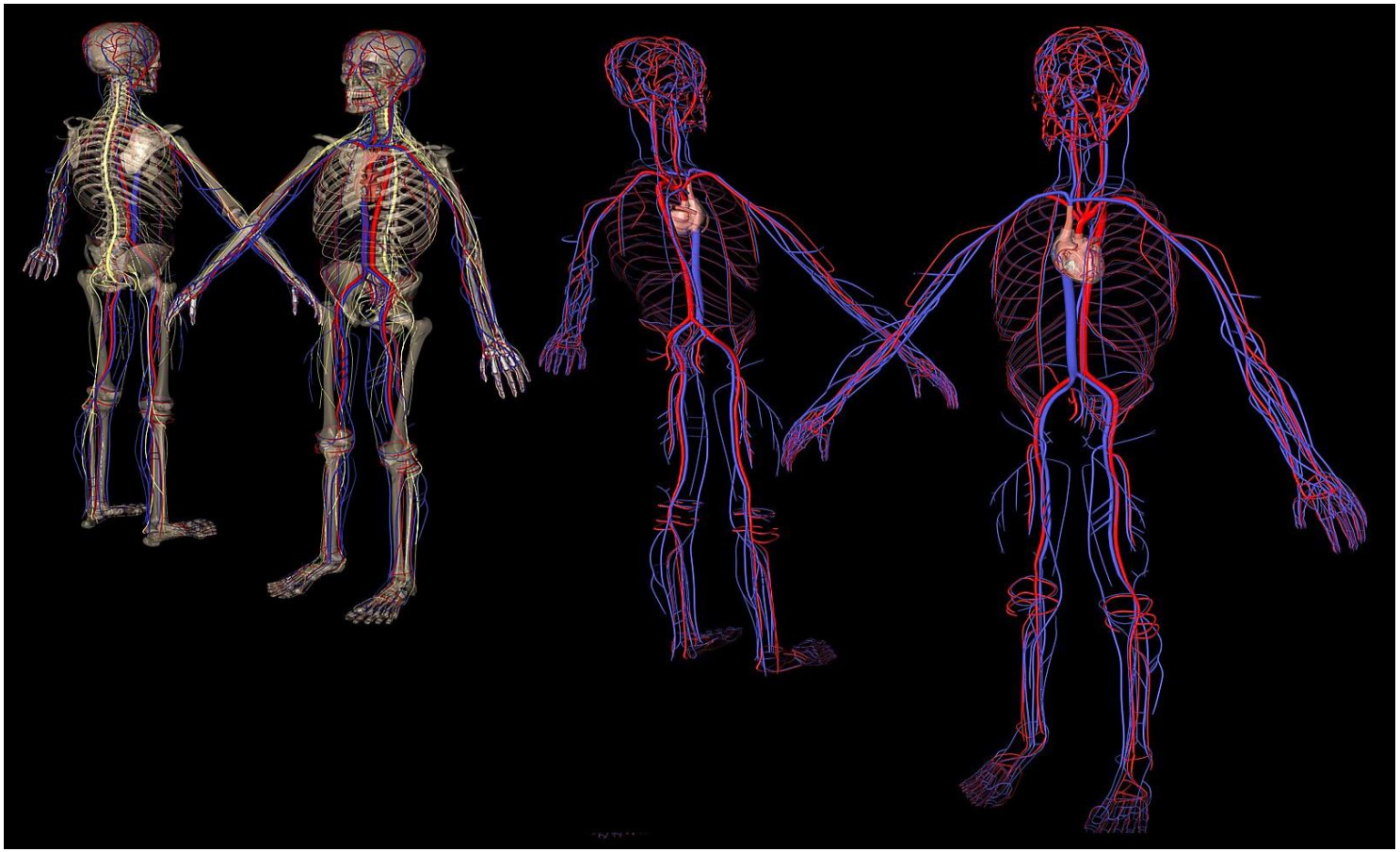

Fyziológia kardiovaskulárneho systému

SRDCE — **CIEVY**

tlaková pumpa –práca na prekonanie odporu ciev

artérie, vény, kapiláry

Fyziológia kardiovaskulárneho systému

Fyziológia srdca

Kardiocentrická filozofia – „srdce – duševná činnosť“
(Aristoteles)

VEĽKÝ TELOVÝ KRVNÝ OBEH

krv prechádza z:

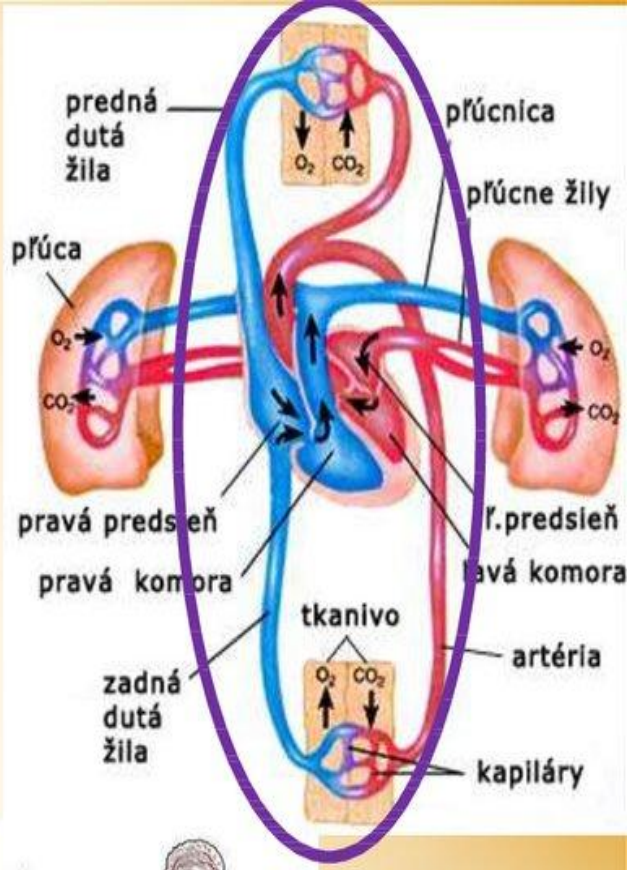
ľavej komory

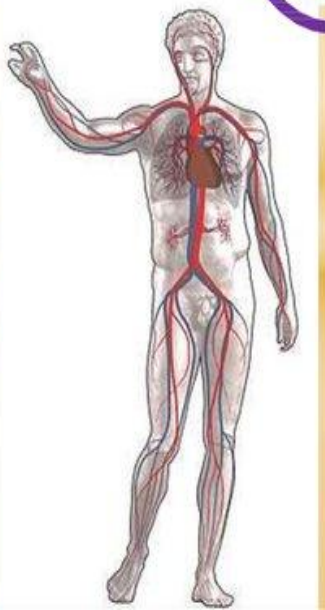
do aorty (srdcovnice)

- najväčšej tepny tela

do menších tepien po celom tele (v hlave, trupe, končatinách)

žilami späť do srdca

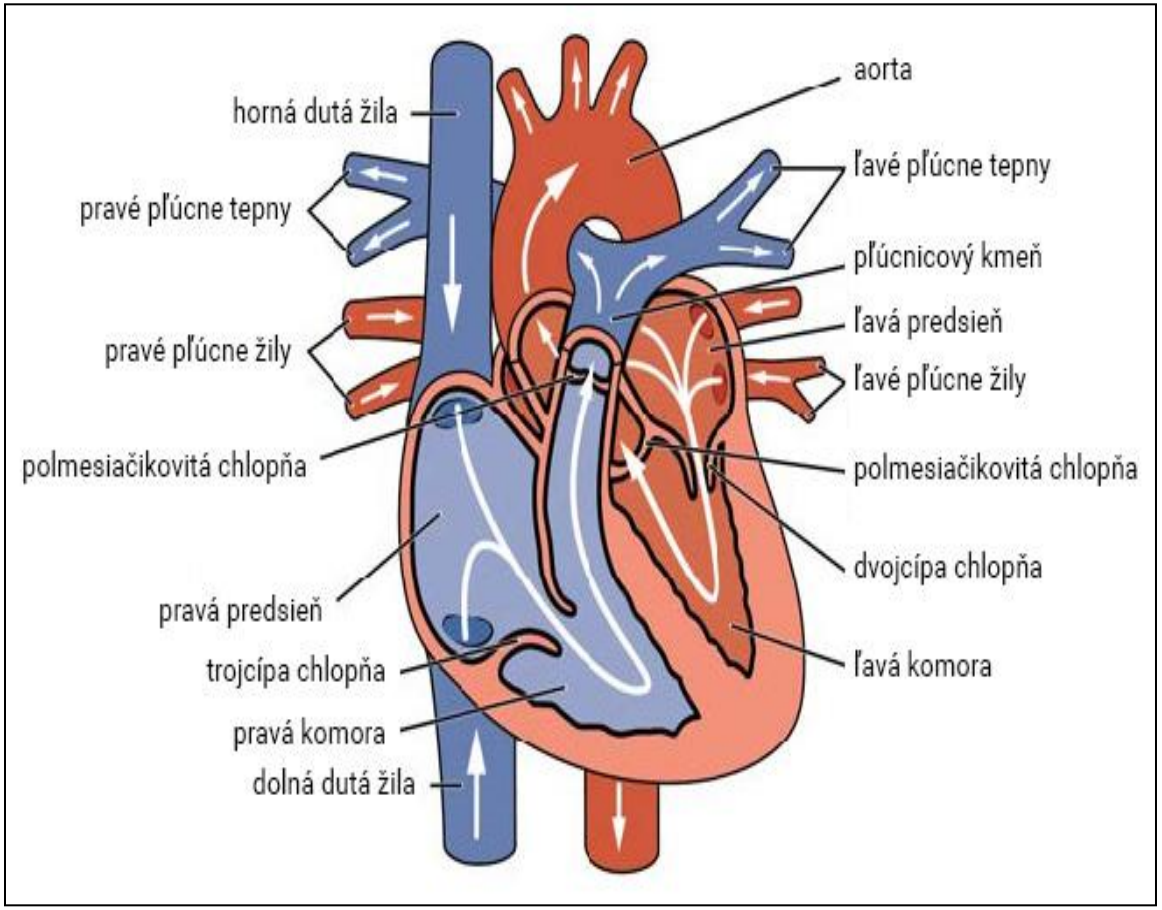

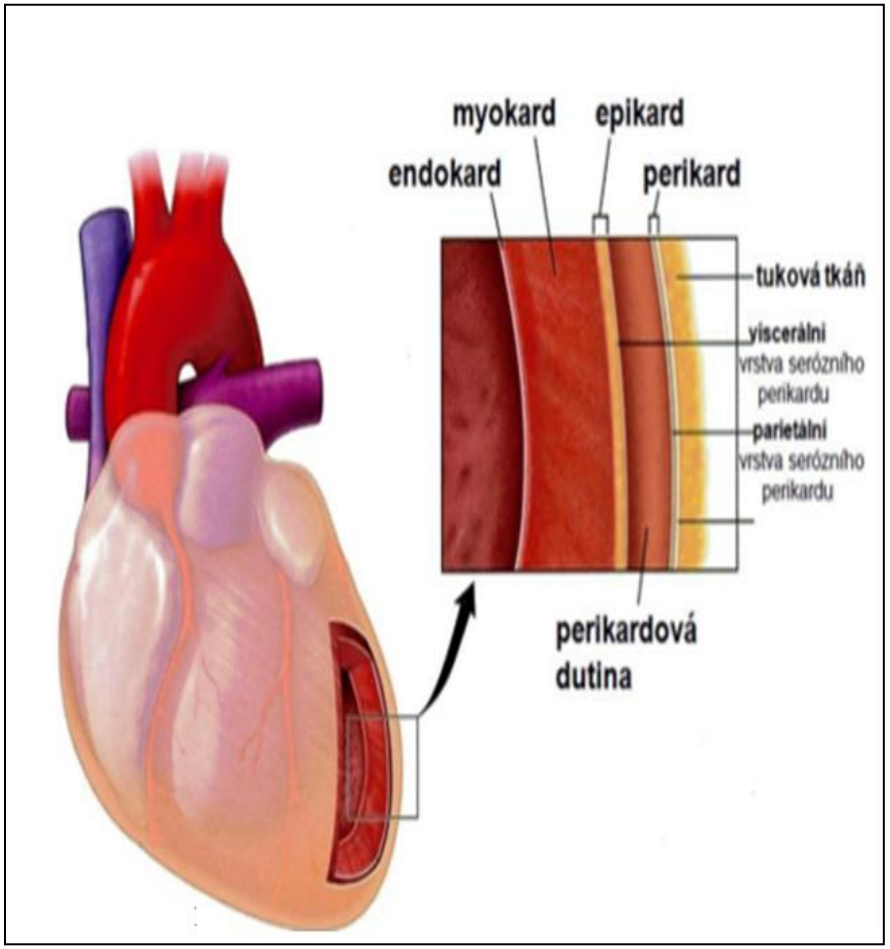

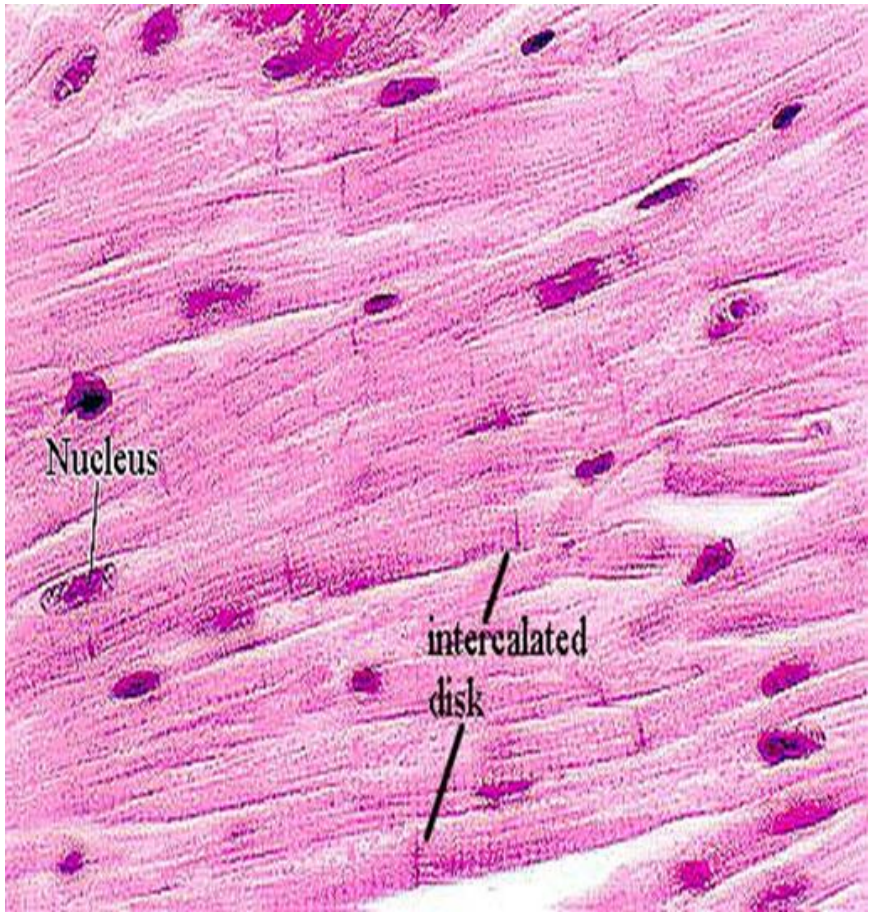
SRDCE

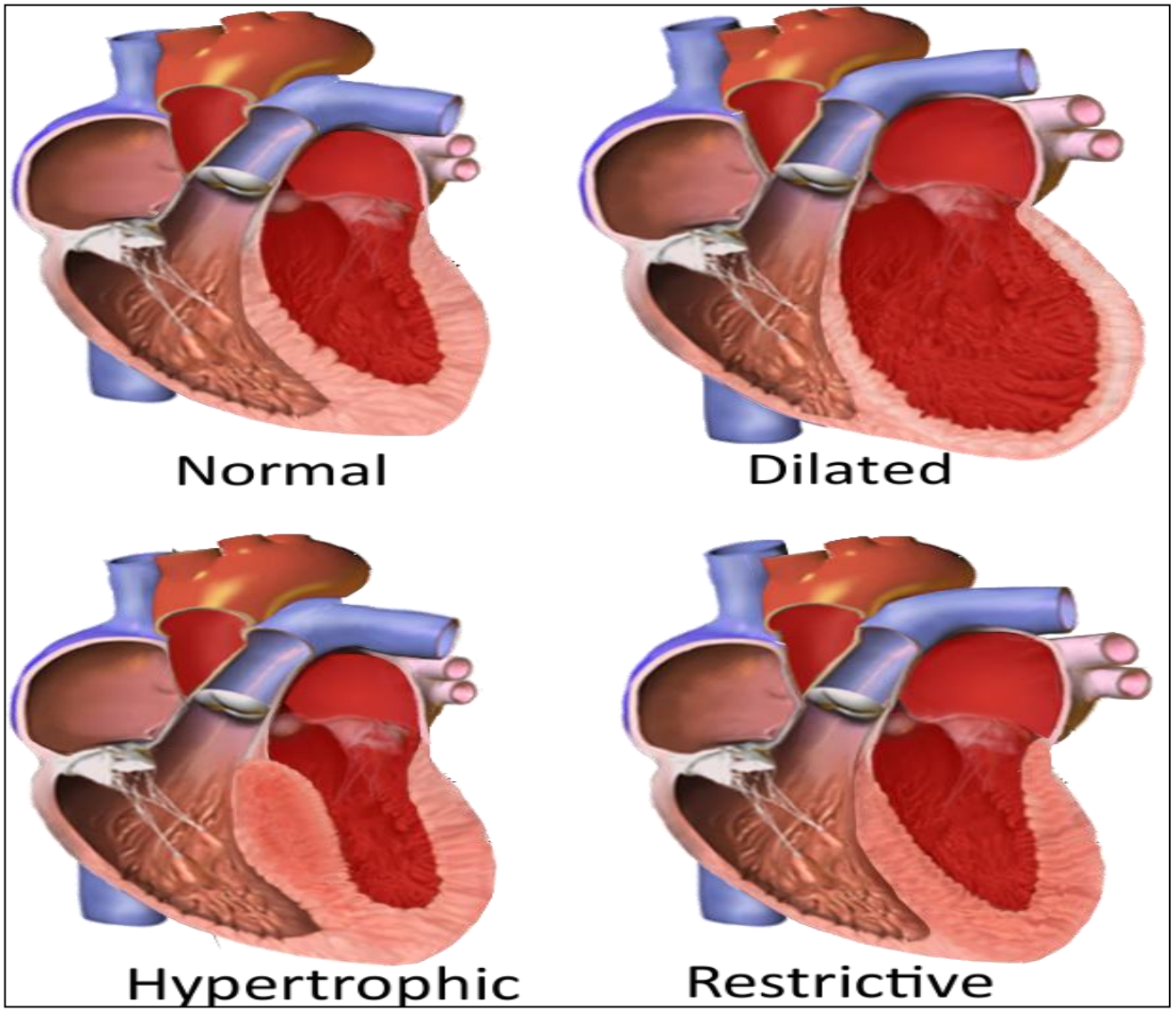

- 2 osobitné pumpy – pravé/ľavé srdce
- každá – z 2 púmp – predsieň/komora

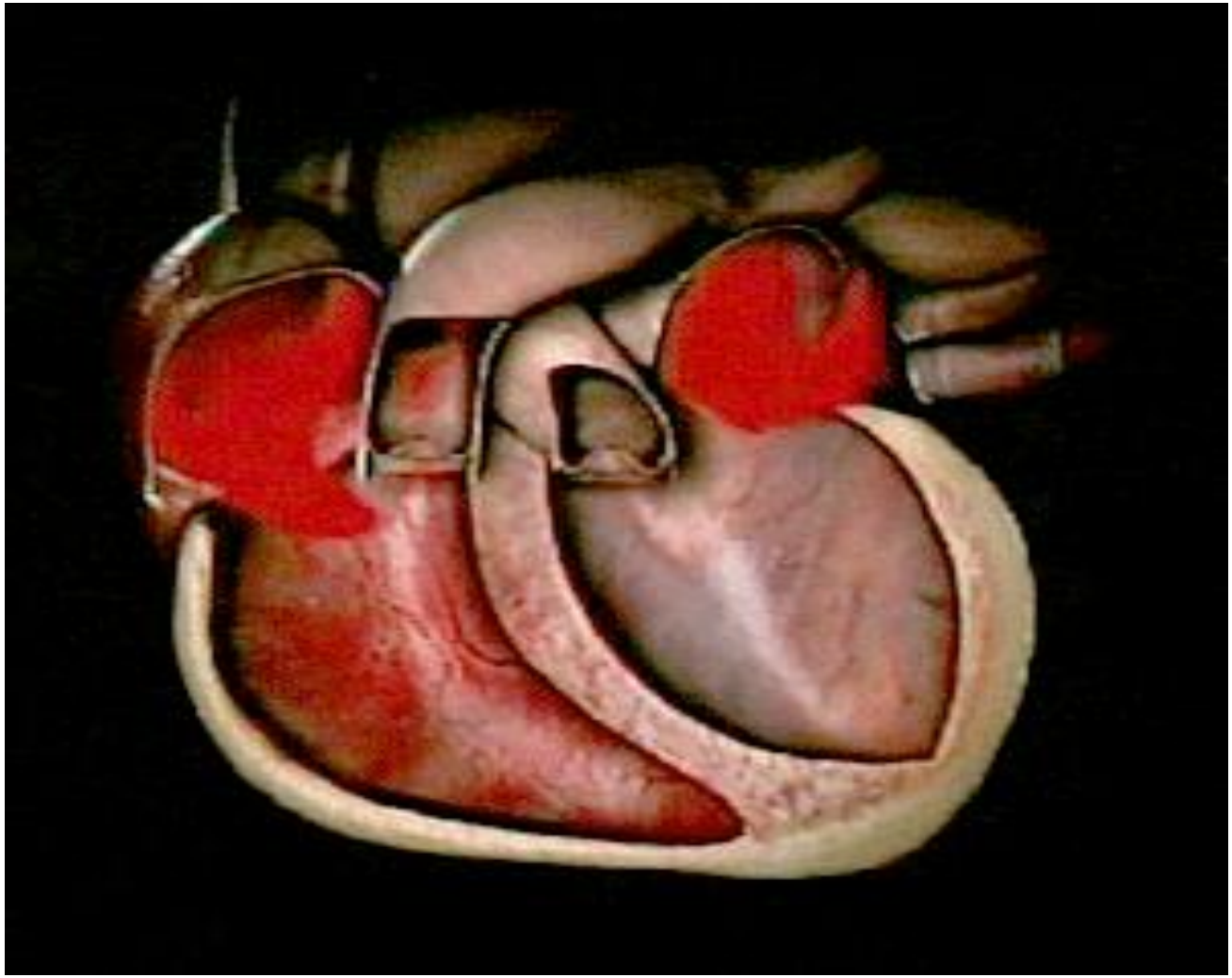

myokard
epikard
endokard
perikard
tuková tkáň
viscerální
vrstva serózního
perikardu
parietální
vrstva serózního
perikardu
perikardová
dutina

Nucleus
intercalated
disk

Normal
Dilated
Hypertrophic
Restrictive

Ako nám srdce pracuje ?

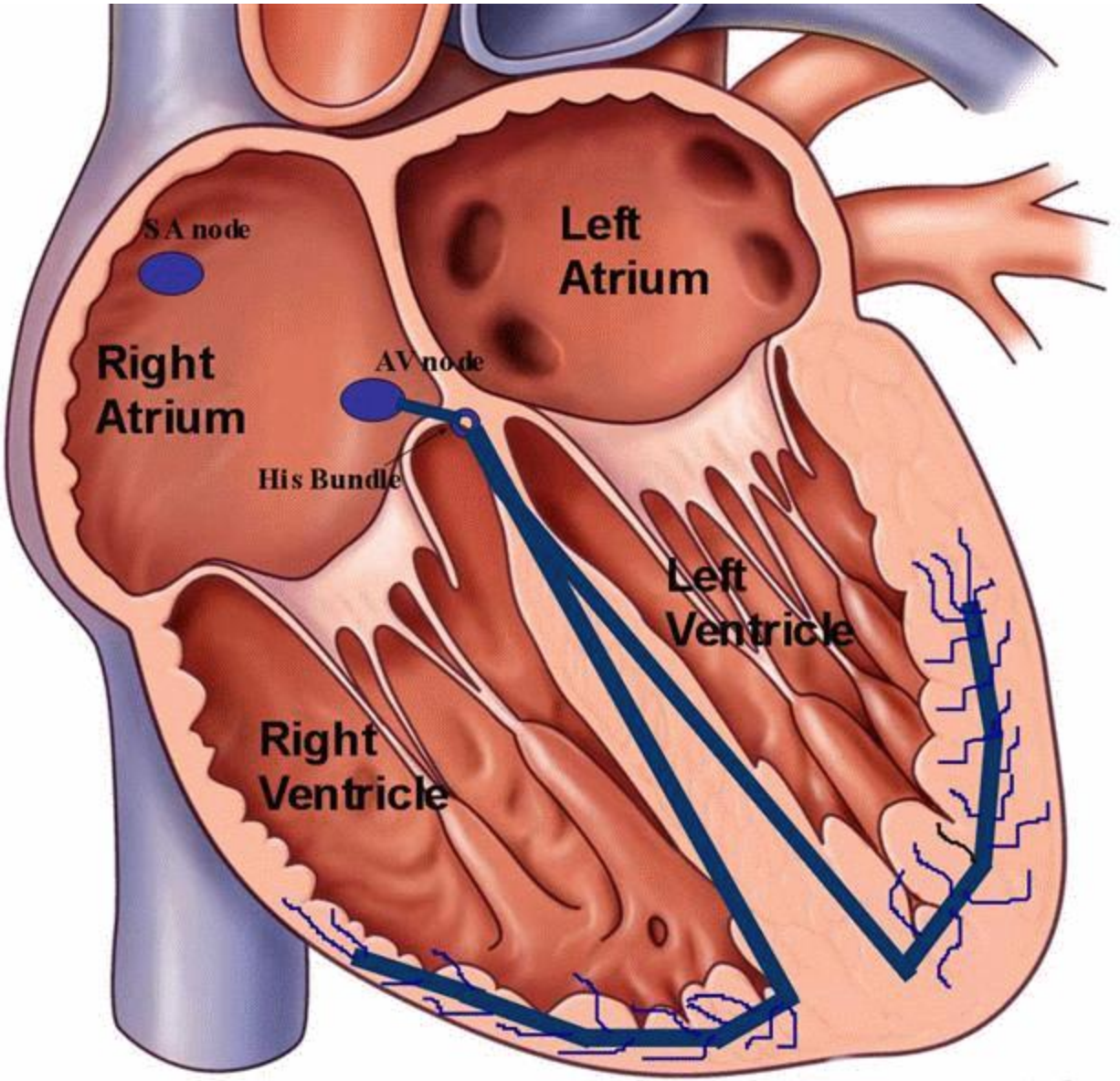
Ako nám srdce pracuje ?

1) Autonómna funkcia (automacia - chronotropia)
2) Vodivosť (konduktivita - dromotropia)
3) Vzrušivosť (excitabilita - batmotropia)
4) Sťažlivosť (kontraktilita - inotropia)
5) Rytmicita

Frekvencia srdca = cca 72/min
cca 104 000/deň,
Výdaj srdca cca 5 l/min
cca 7200 l/deň

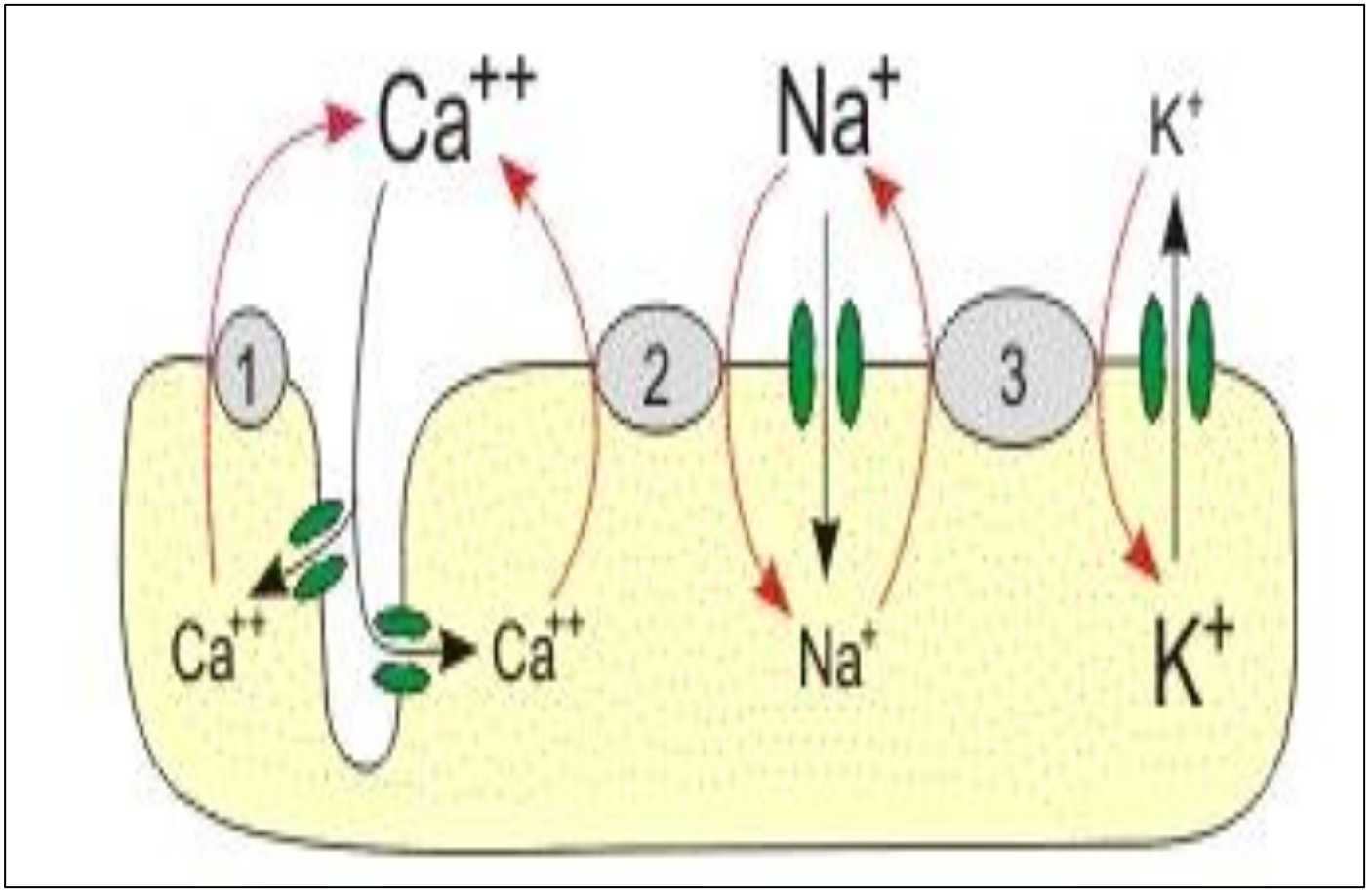
- *nedávne štúdie dokázali, že keď zbor spieva, srdcový rytmus jeho členov sa synchronizuje*

(zdroj: https://vedanadosah.cvtisr.sk/zdravie/ako-funguje-nase-srdce/)

SA node
Left Atrium
Right Atrium
AV node
His Bundle
Left Ventricle
Right Ventricle

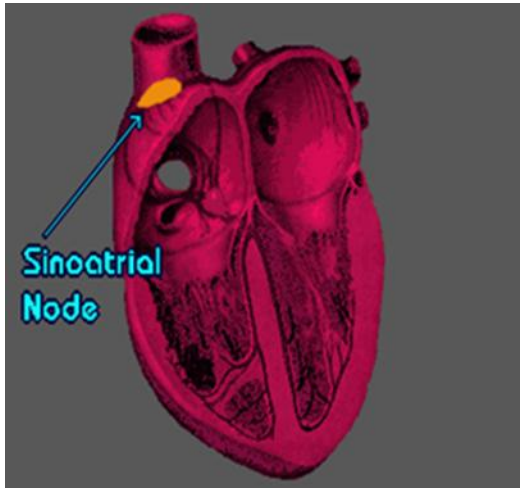
Úloha iónov

Sodík:	135 – 145 (150) mmol/l
Draslík:	3,6 - 4,8 mmol/
Celkový vápnik:	2,15 – 2,55 mmol/l

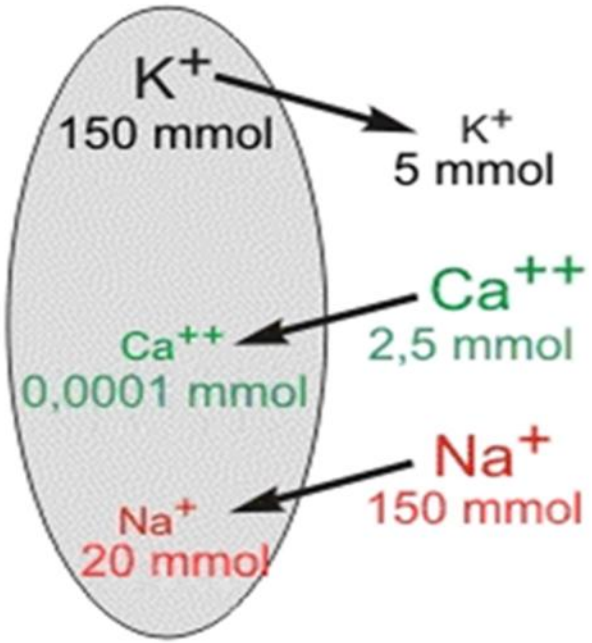

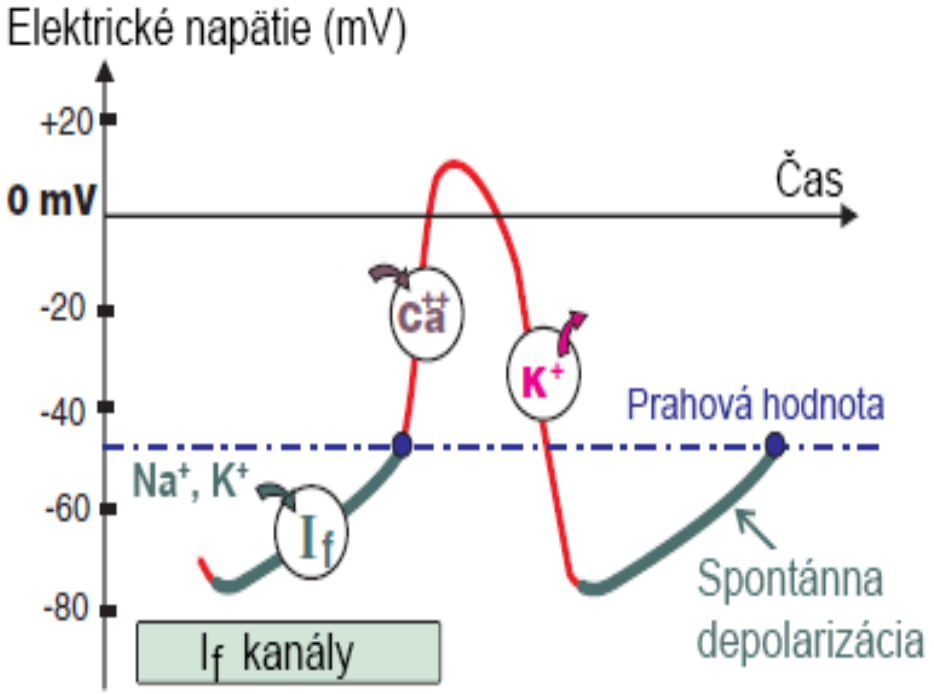
Sinoatriálny uzol

AUTOMATICITA

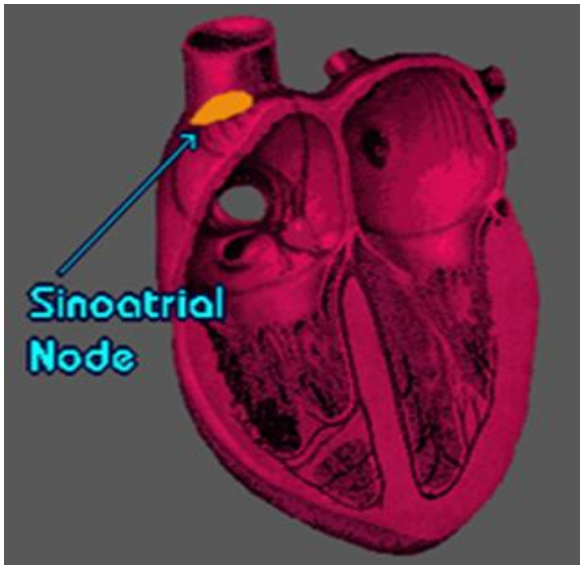

Normokardia: 60 – 100 bpm

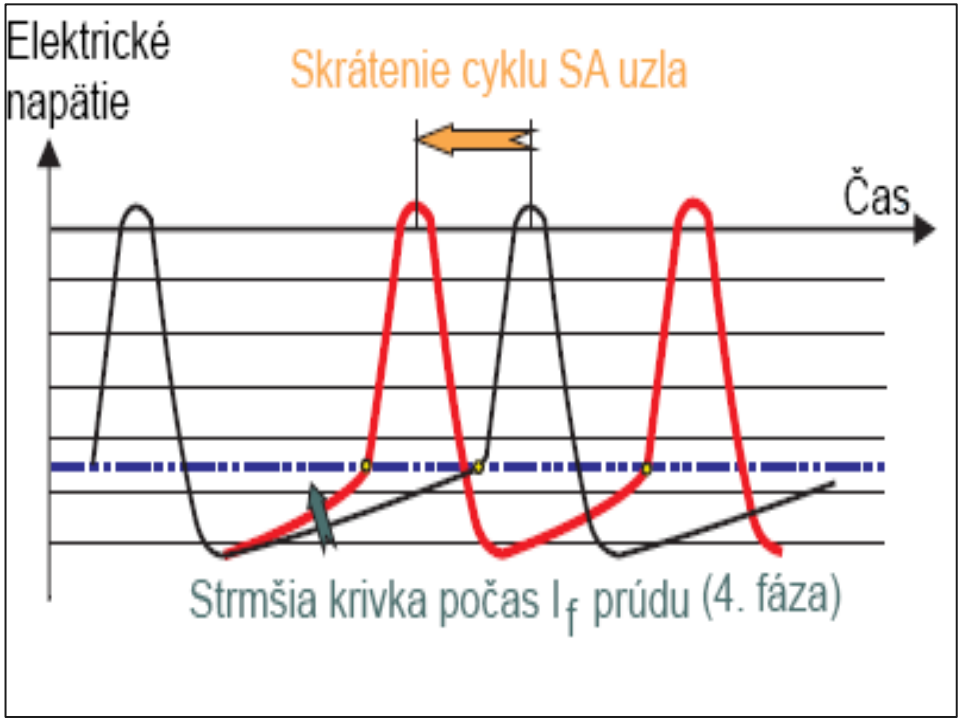

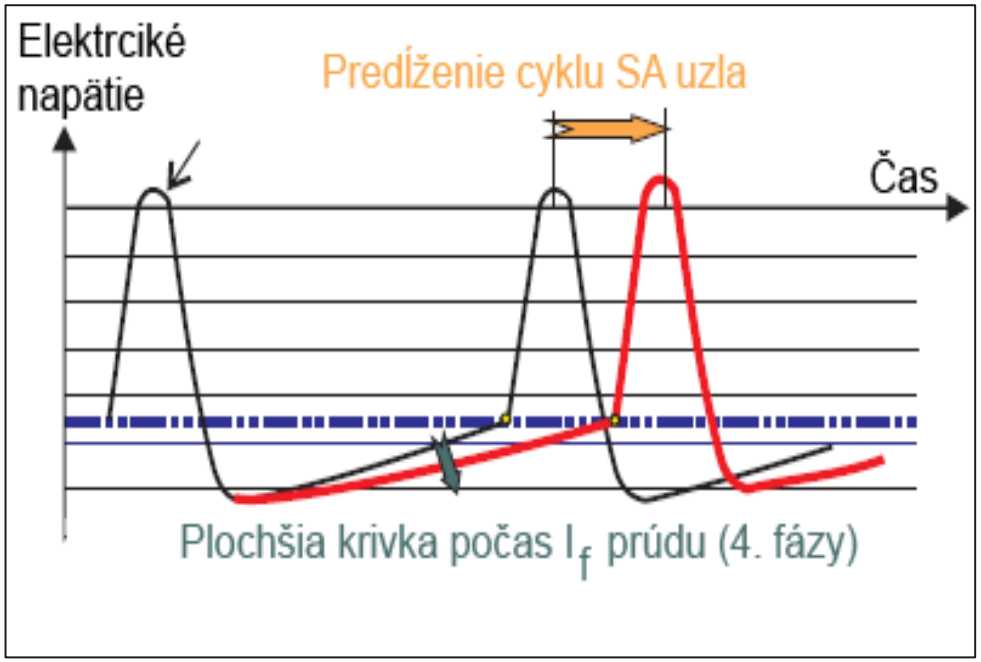

Zdroj: https://www.techmed.sk/akcny-potencial/

Tachykardia: nad 100 bpm

Bradykardia: pod 60 bpm

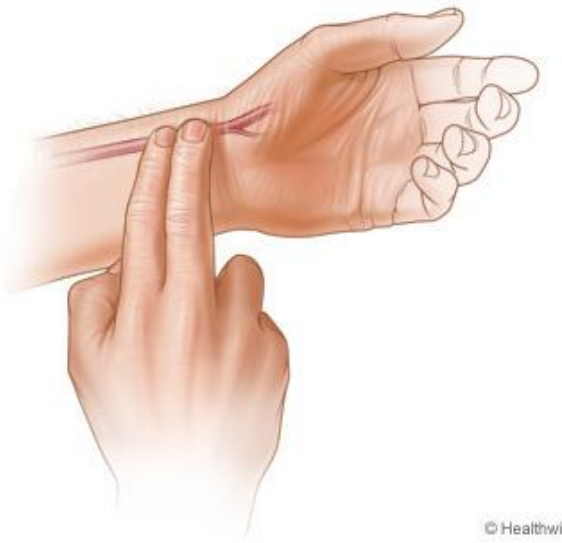

Zdroj: https://www.techmed.sk/akcny-potencial/

Frekvencia srdca

Priemerná frekvencia srdca – počet úderov za 1 minútu
(zisťovanie napr. palpačnou metódou)

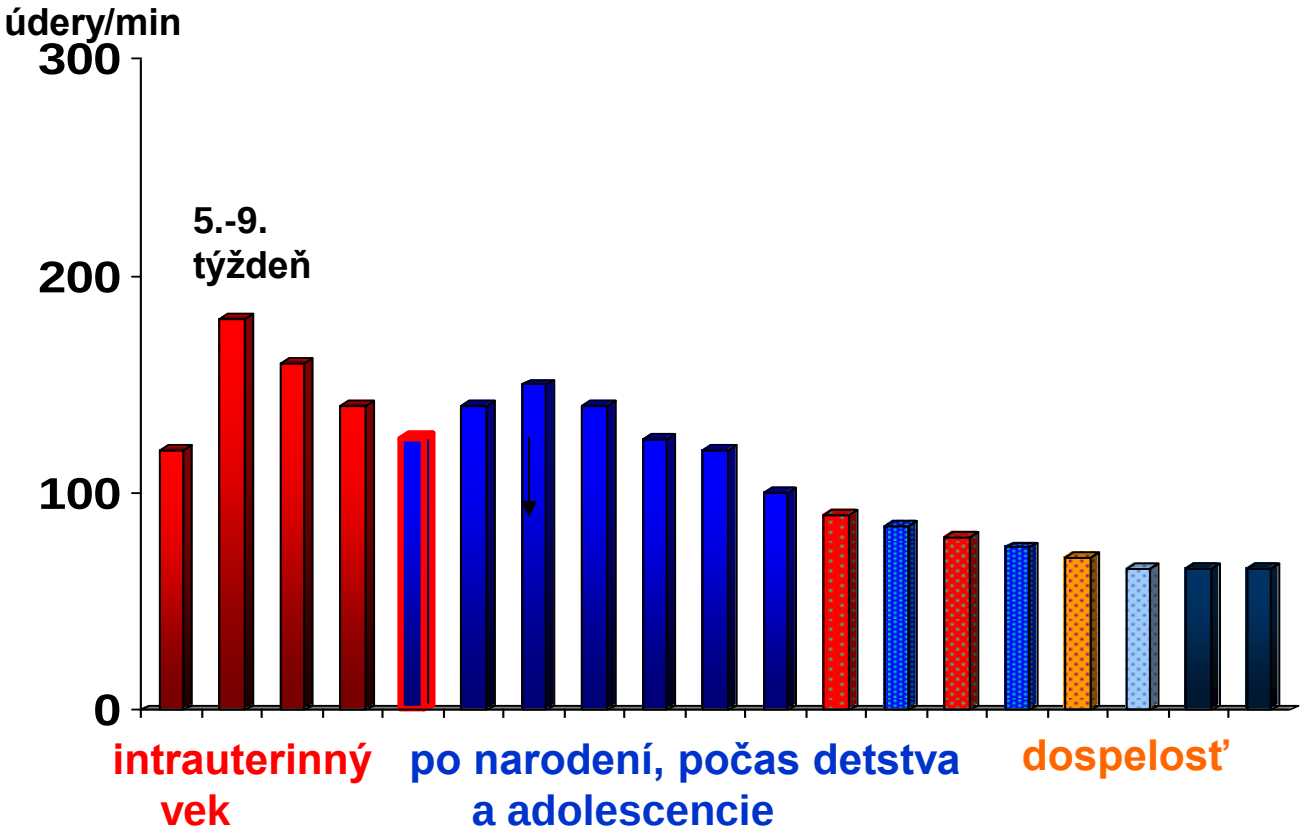

Meranie priemernej FS palpačnou metódou

Priemerná frekvencia srdca

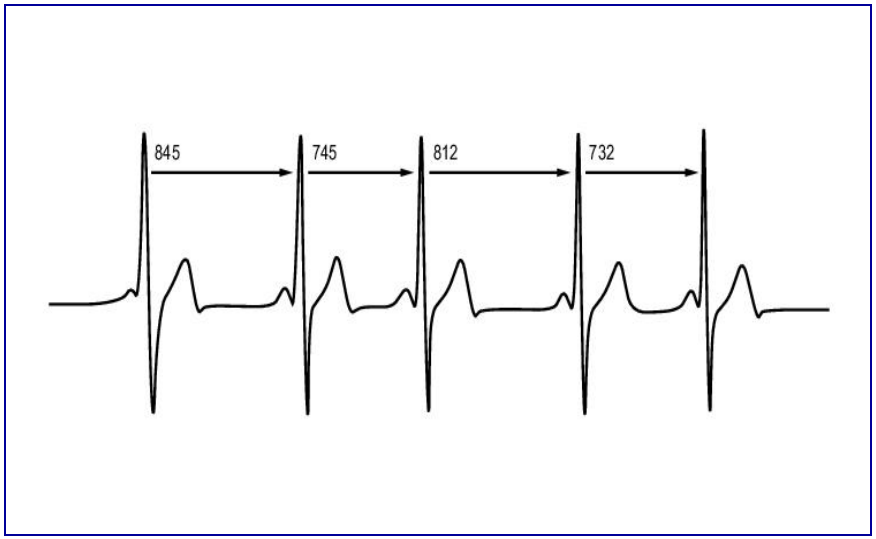

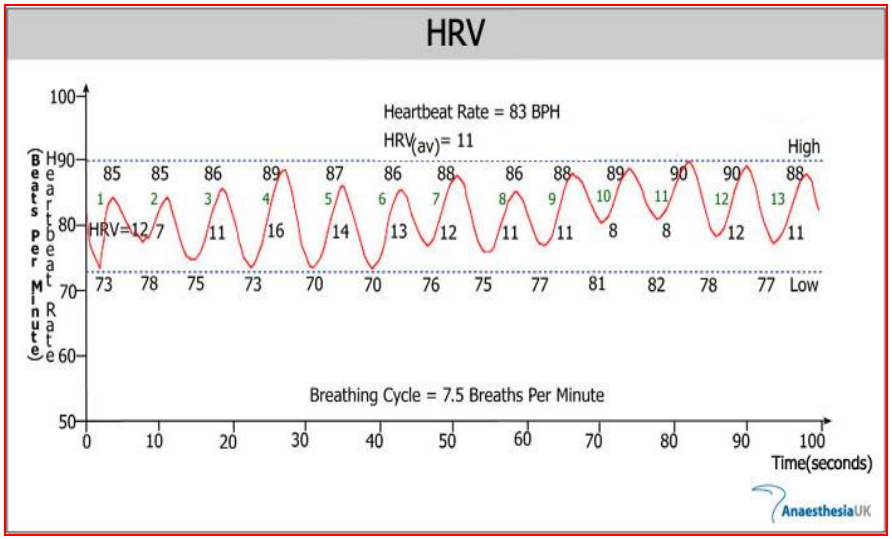
Frekvencia srdca

3. Okamžitá frekvencia srdca → 4. Variabilita frekvencie srdca

- prepočítaná z RR intervalov na FS/min.
- *hodnotenie okamžitých zmien reaktivity*

- oscilácie FS / RR intervalov okolo priemernej hodnoty s rôznymi frekvenciami a amplitúdami

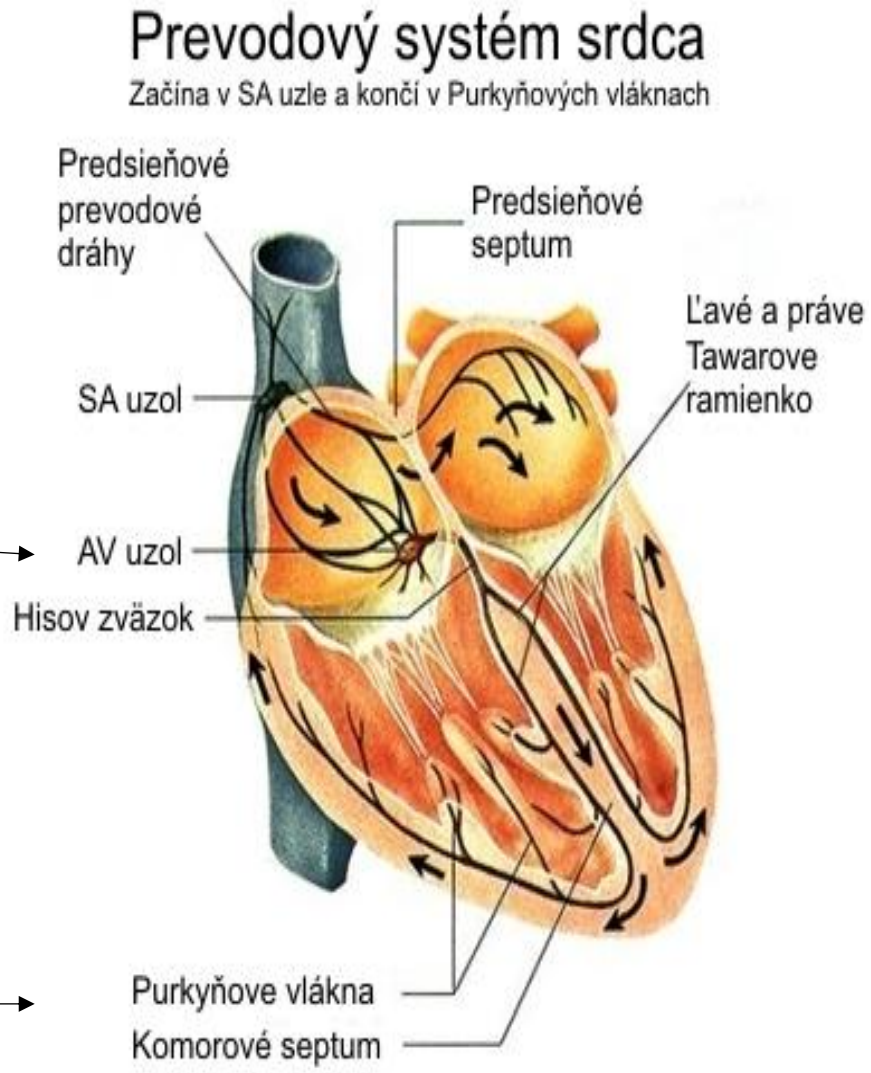

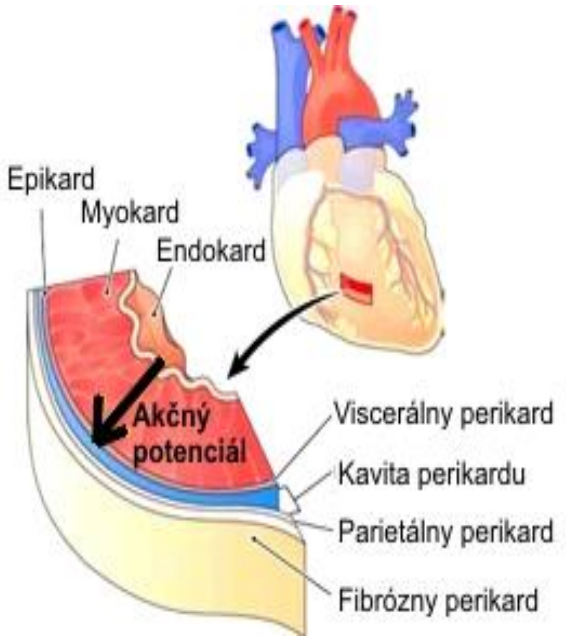

VODIVOSŤ

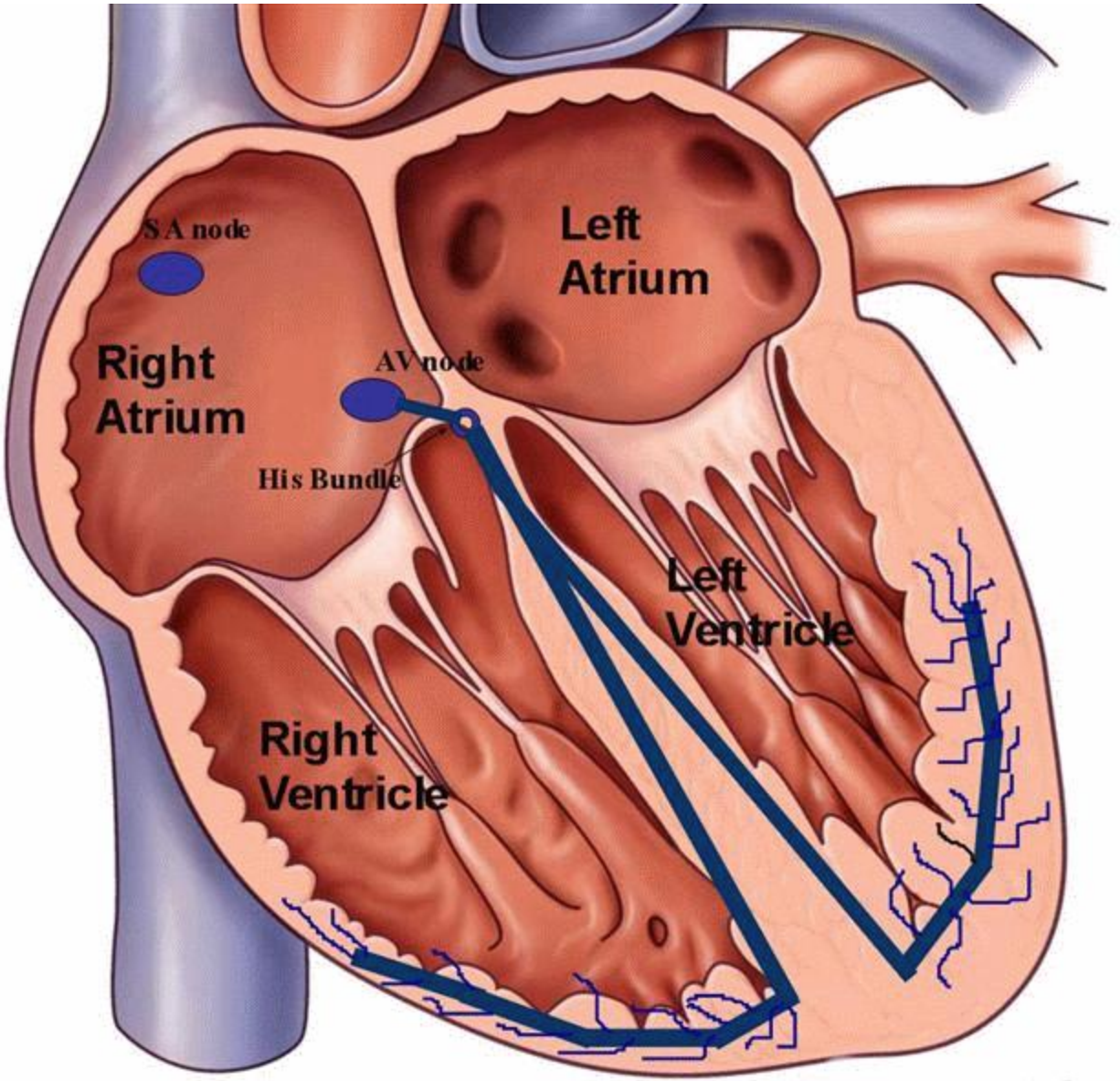
spomalenie vedenia vzruchu

rýchle vedenie vzruchu

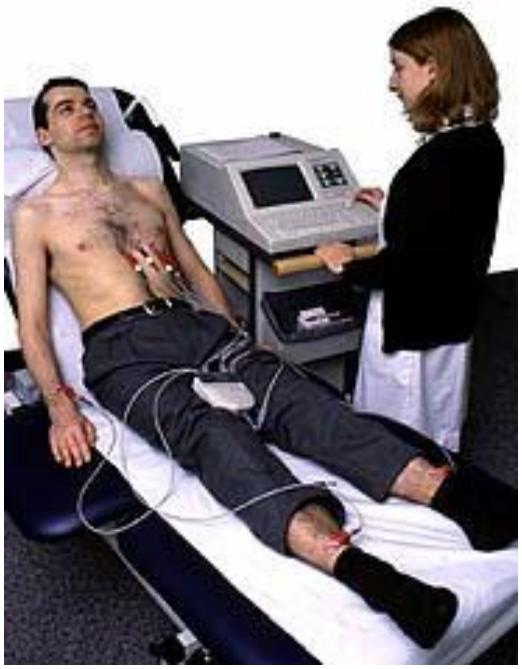

Zdroj: https://www.techmed.sk/akcny-potencial-a-srdce/

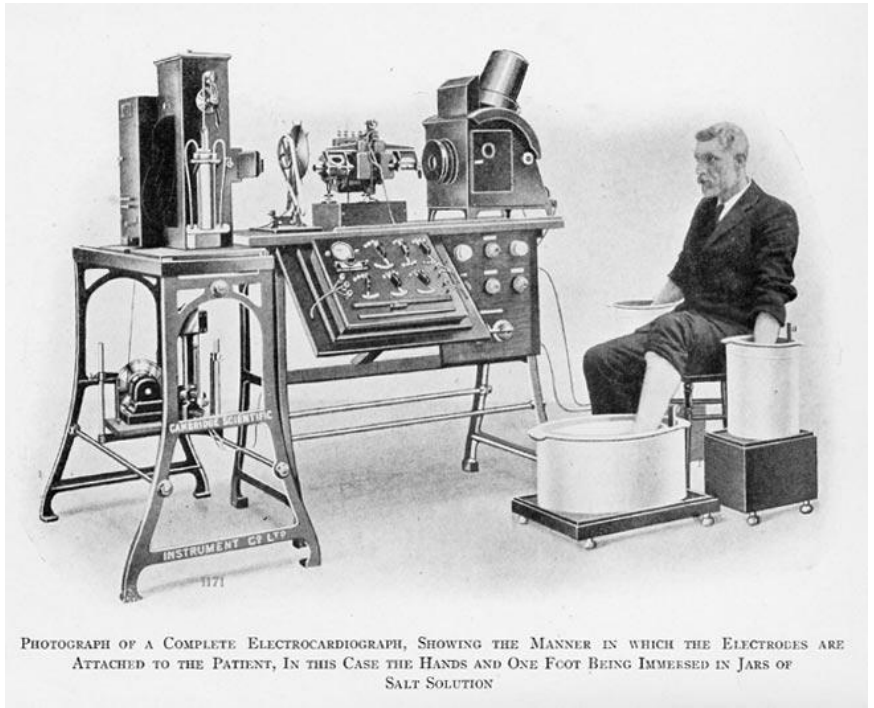

SA node
Left Atrium
Right Atrium
AV node
His Bundle
Left Ventricle
Right Ventricle

Elektrokardiografia

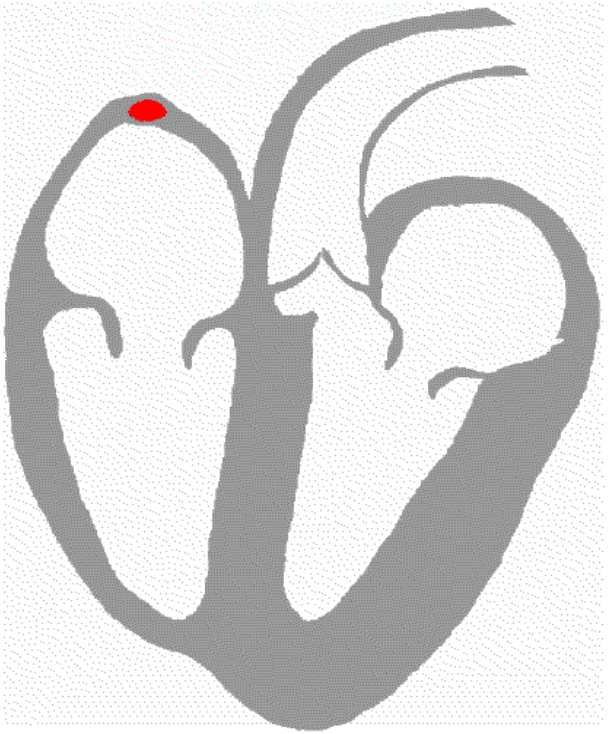
- Registrácia elektrických potenciálov srdca (tkanivá tela sú vodivé – možnosť snímania aj z povrchu tela).

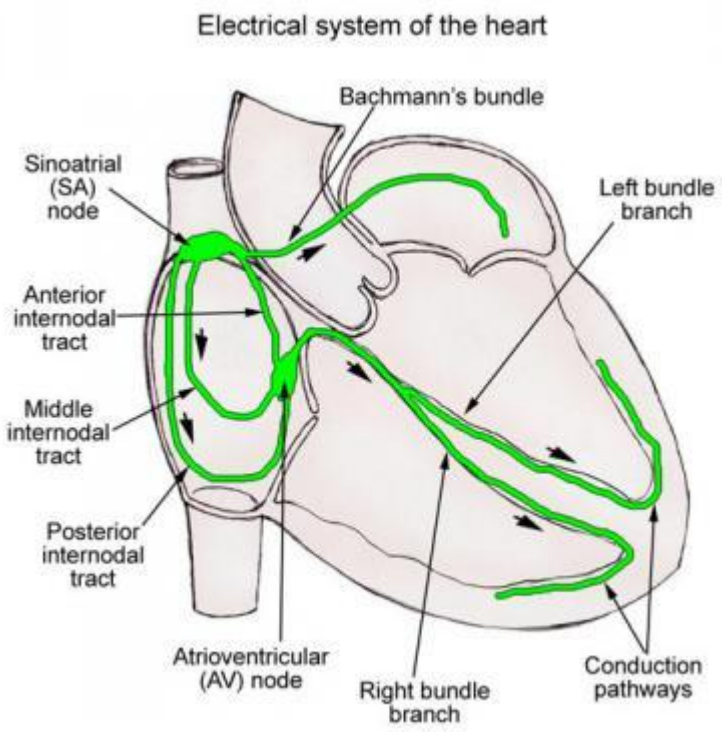
- W. Einthoven (1903) – strunový galvanometer

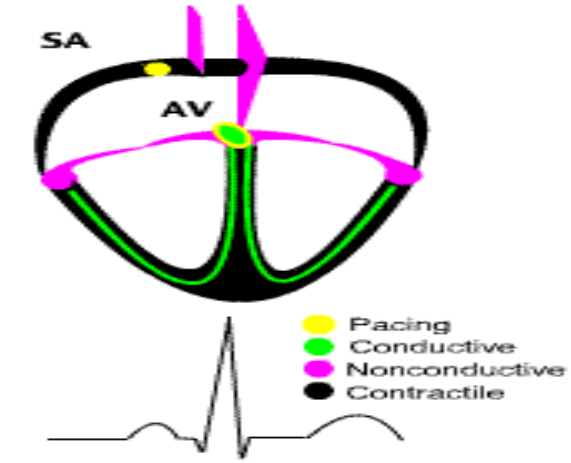
PHOTOGRAPH OF A COMPLETE ELECTROCARDIOGRAPH, SHOWING THE MANNER IN WHICH THE ELECTRODES ARE ATTACHED TO THE PATIENT, IN THIS CASE THE HANDS AND ONE FOOT BEING IMMEESED IN JARS OF SALT SOLUTION

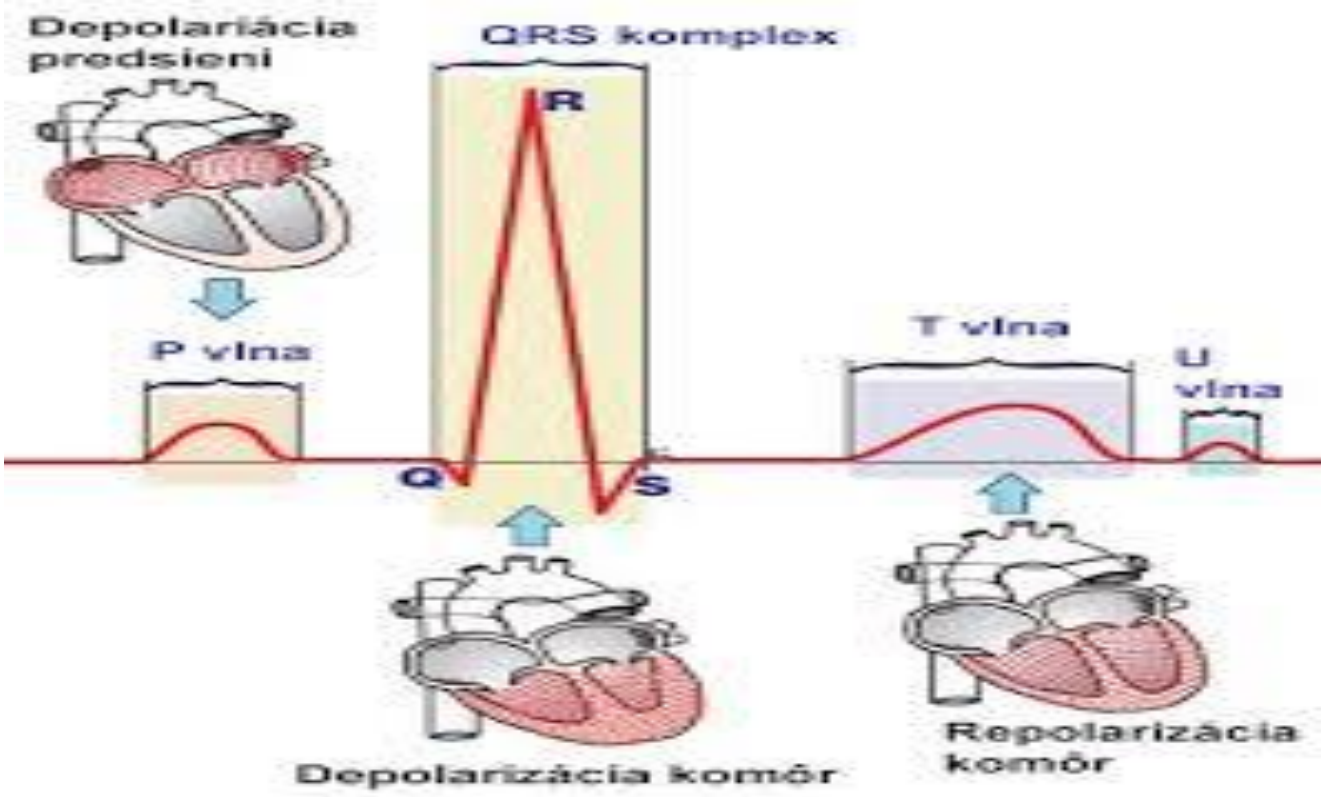
Zápis EKG

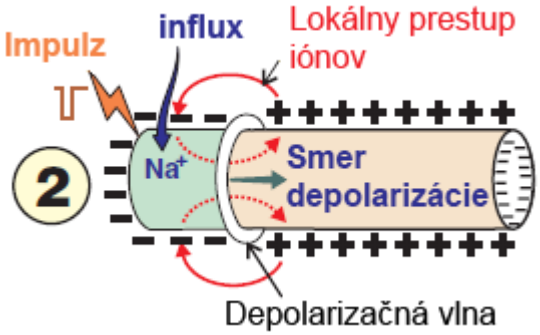

Electrical system of the heart
Bachmann's bundle
Sinoatrial (SA) node
Left bundle branch
Anterior internodal tract
Middle internodal tract
Posterior internodal tract
Atrioventricular (AV) node
Right bundle branch
Conduction pathways

–

SA
AV
Pacing
Conductive
Nonconductive
Contractile
WWW.RNCEUS.COM © 1999

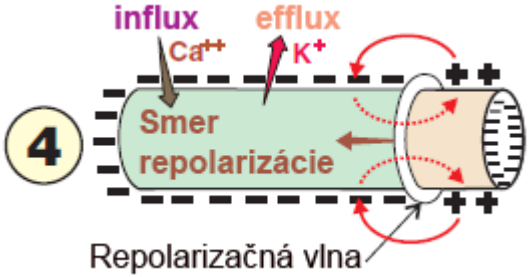

Depolariácia predsieni
QRS komplex
R
P vlna
T vlna
U vlna
Q
S
Depolarizácia komôr
Repolarizácia komôr

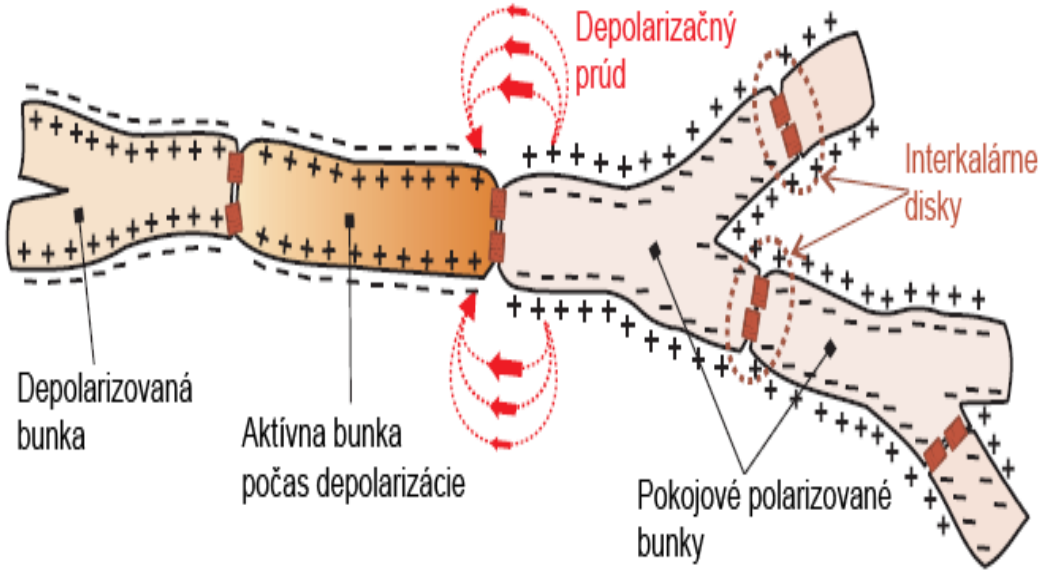

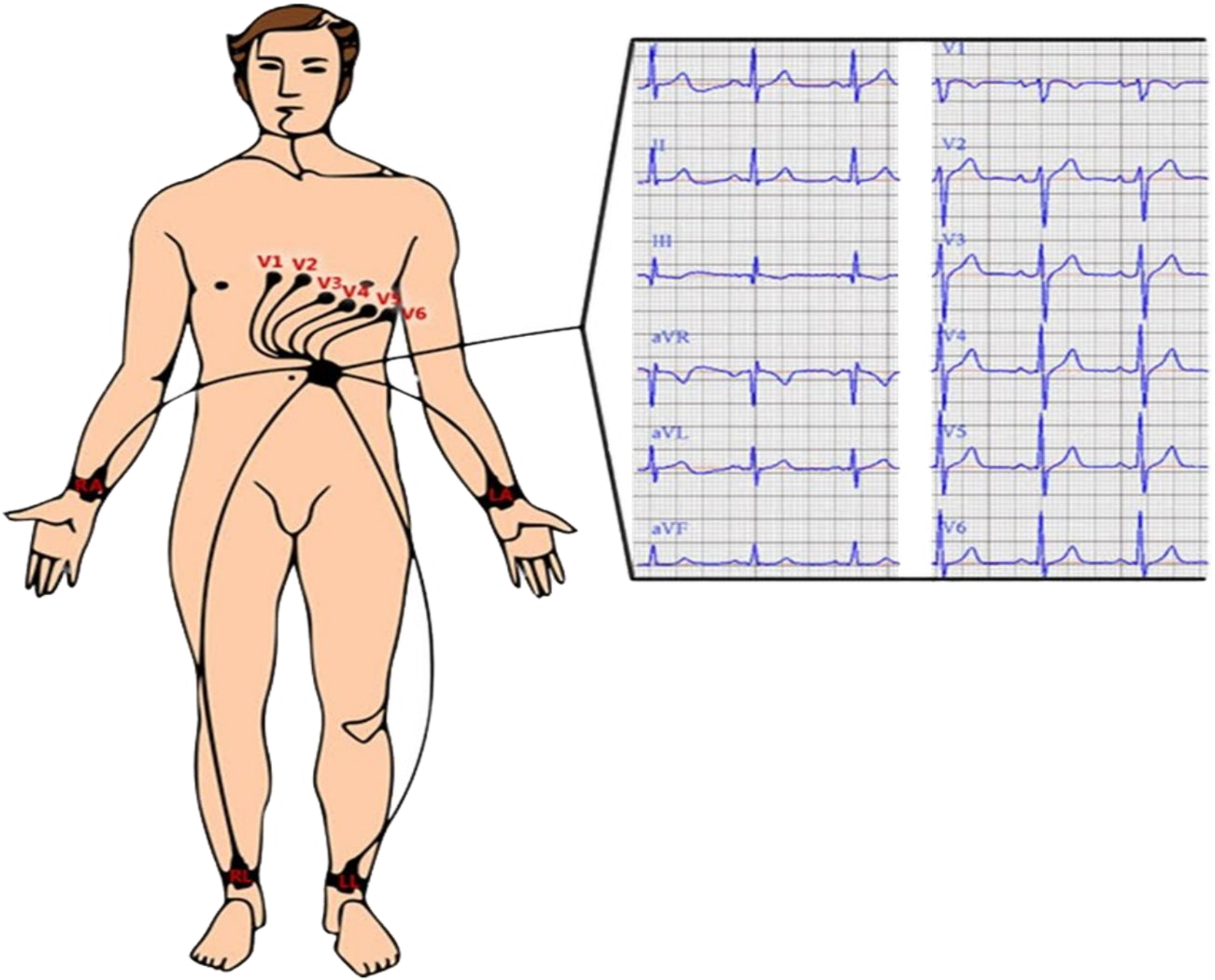

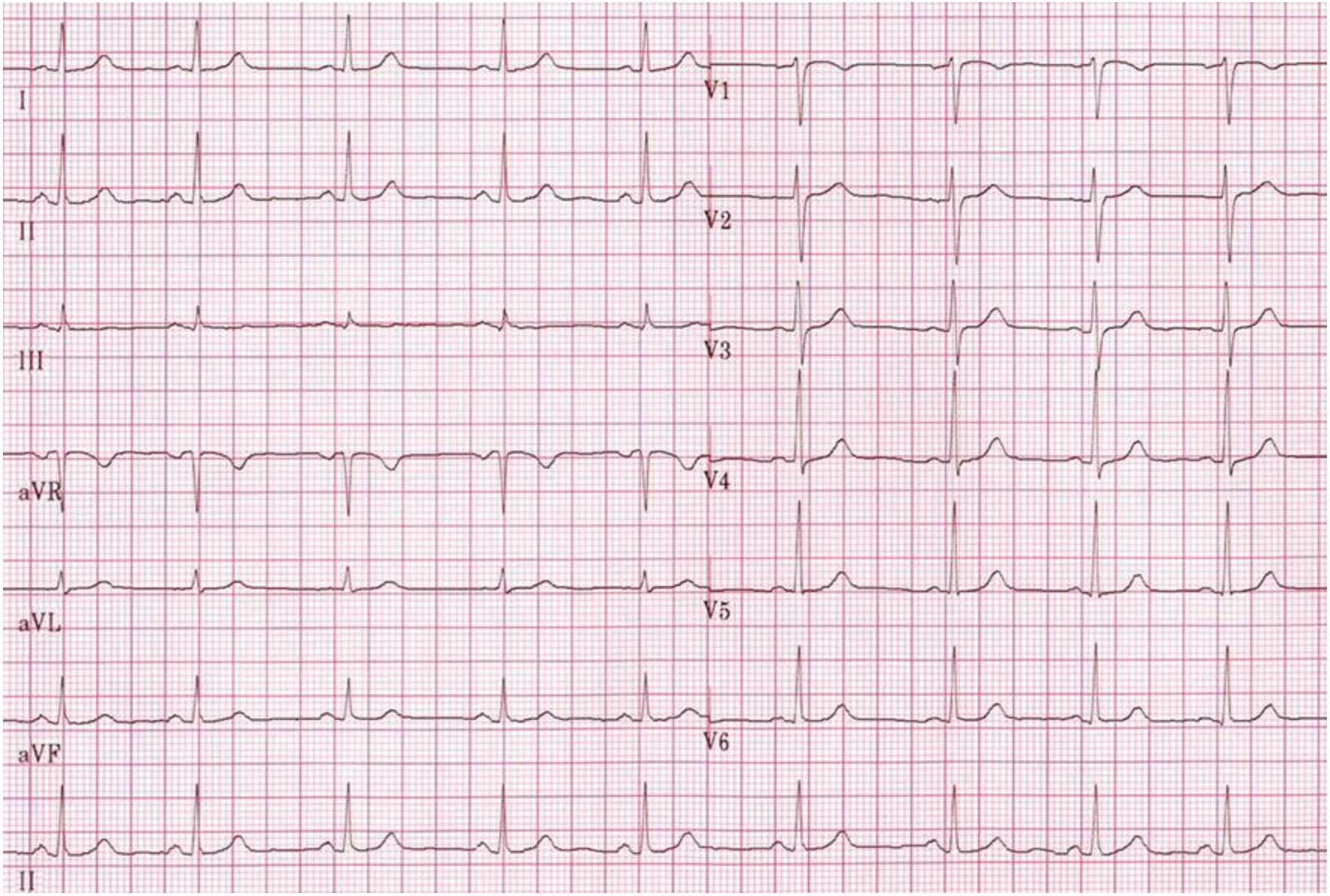

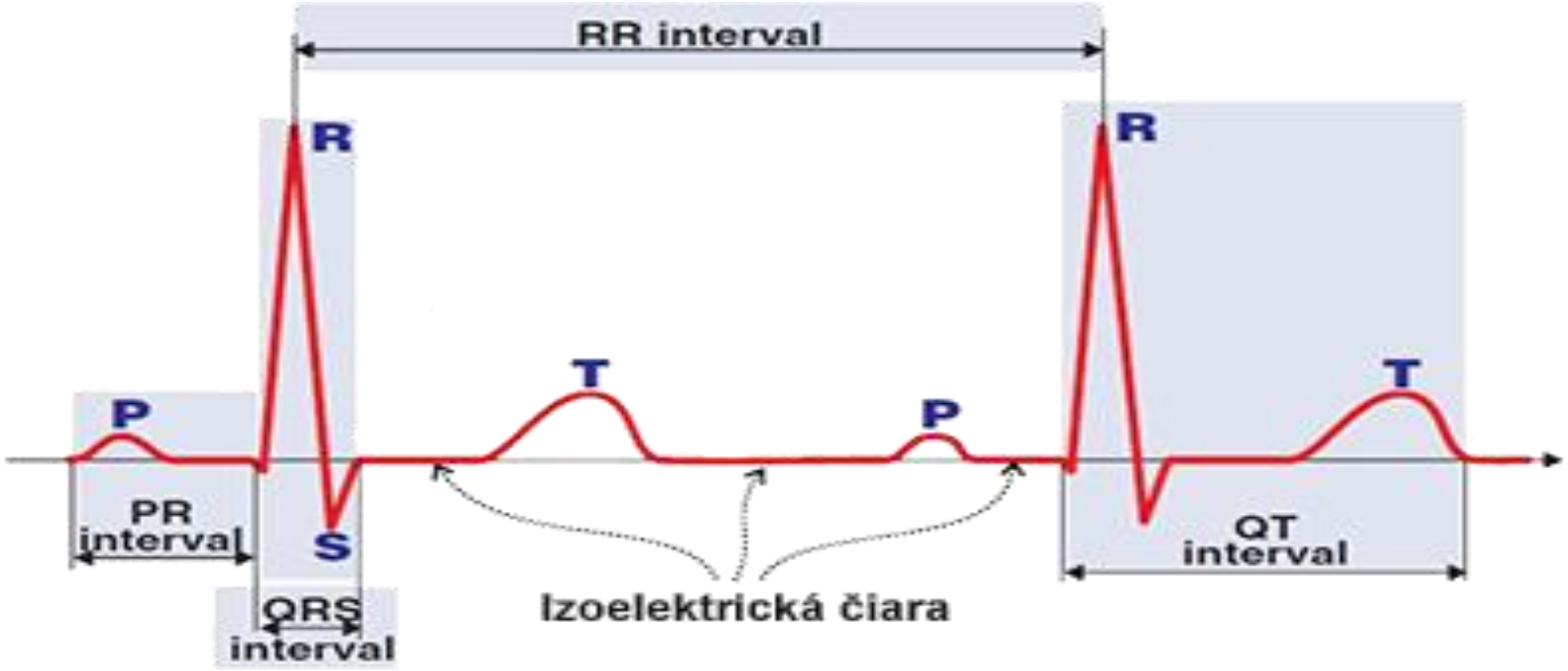

Zdroj:
https://www.techmed.sk/akcny-potencial/

V1
V2
V3
V4
V5
V6
RA
LA
RL
LL
I
II
III
aVR
aVL
aVF
V1
V2
V3
V4
V5
V6

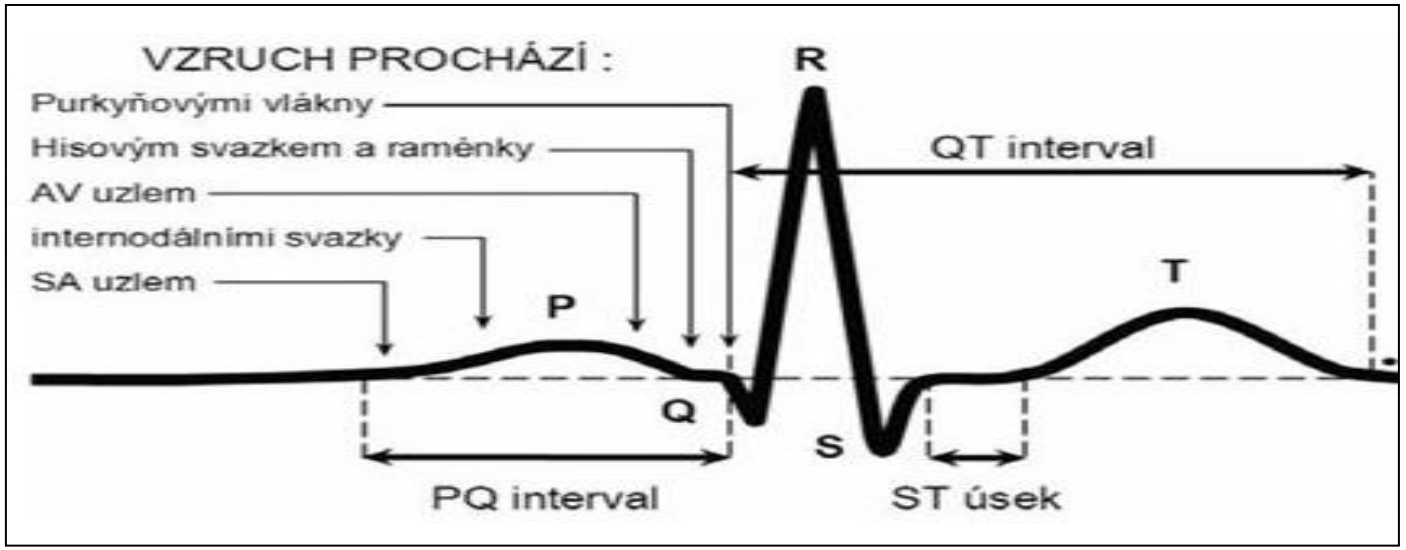

I
II
III
aVR
aVL
aVF
II
V1
V2
V3
V4
V5
V6

EKG KRIVKA

RR interval
R
R
T
T
P
P
PR
interval
S
QRS
interval
QT
interval
Izoelektrická čiara

EKG krivka

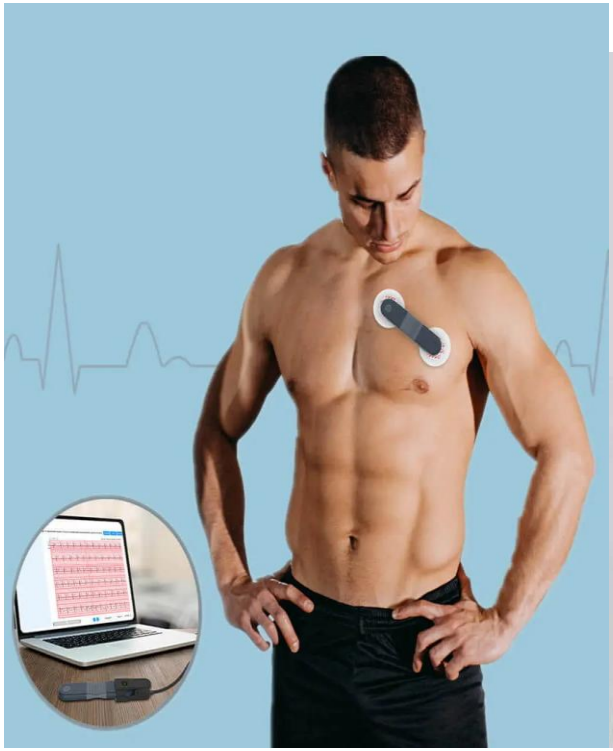
- P – depolarizácia predsiení (0,08 s)
- QRS – depolarizácia komôr (0,08-0,1 s)
-
- ST segment – depolarizácia celého myokardu (0,12 s)
- T – repolarizácia komôr (0,16 s)
- QT interval-celkové trvanie elektrickej aktivity komôr (cca 0,37 s)
-

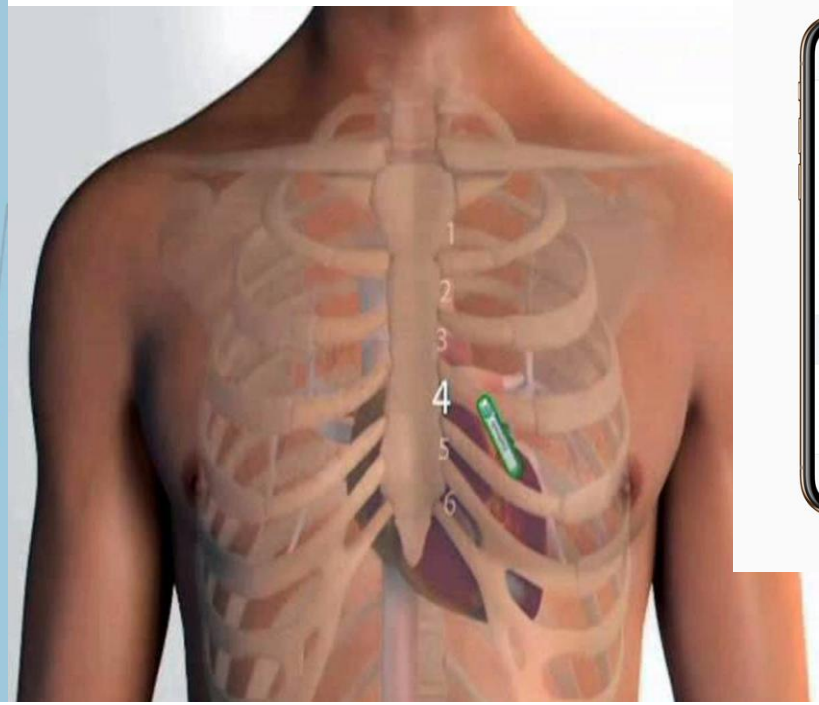

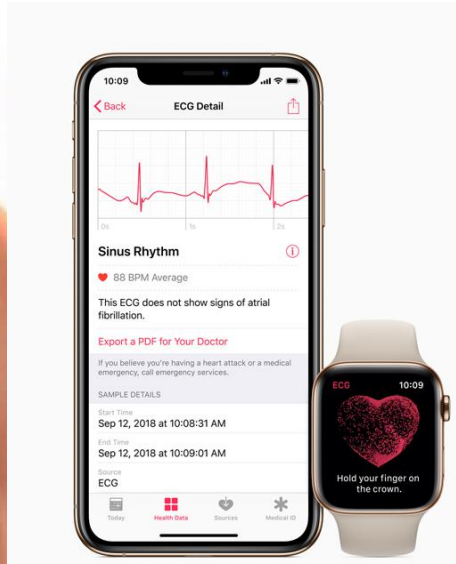
Ako môžeme srdce vyšetriť?

Arytmológia – diagnostika

(doc. MUDr. Tomáš Bolek, PhD., I. interná klinika JLF UK a UNM)

Arytmia

Poznáme rôzne druhy porúch srdcového rytmu

Rizikové sú tie arytmie, pri ktorých je srdcová frekvencia

pod 40 za minútu

a

nad 150 za minútu.

a ak sa pridružia ťažkosti ako:

- zníženie krvného tlaku
- bledosť
- potenie
- slabosť
- dýchavičnosť
- bolesť na hrudi
- porucha vedomia

Zdravoteka.sk

Bradykardia

- sínusová bradykardia
- sinoatriálna blokáda
- syndróm chorého sínusu Sick Sinus Syndrome (SSS)
- syndróm karotického sínusu
- atrioventrikulárna blokáda I. II. a III. stupňa

Tachykardia

s úzkym QRS komplexom

- sínusová tachykardia
- fibrilácia alebo flutter predsiení
- paroxyzmálna supraventrikulárna tachykardia SVT
- junkčná tachykardia
- multifokálna predsieňová tachykardia

Tachykardia

so širokým QRS komplexom

- komorová tachykardia
- Torrsade de pointes
- komorová fibrilácia

Extrasystoly

- predsieňové
- junkčné
- komorové

- Normálne EKG
Autor: Dana.russova

- Sínusová bradykardia
Autor: Dana.russova

- Sínusová tachykardia
Autor: Dana.russova

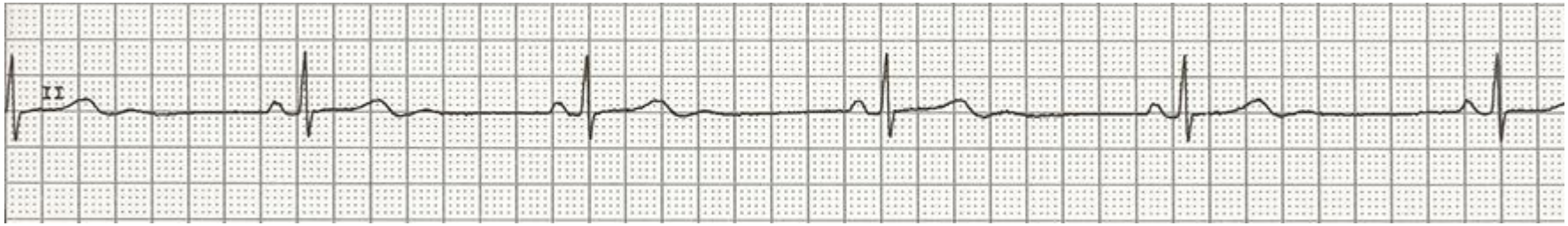
- Komorová fibrilácia
Autor: Glenlarson

- Asystólia, srdce bez elektrickej aktivity
Autor: Dana.russova

Sínusová bradykardia

Sínusová bradykardia

Frekvencia: 35/min. (<60/min.)
Normálna P vlna
P vlna je základný znak sínusového rytmu (aj sínusovej bradykardie)

Počas spánku ide o normálny stav (zvýšený tonus n.vagus)
Zvýšený tonus n.vagus (športovci, vágové manévre)
Anorexia nervosa
Hypotyreóza
Hypotermia
...

https://www.techmed.sk/sinusova-bradykardia/

Sínusová tachykardia

Sínusová tachykardia

Frekvencia: 150/min. (>100/min.)
P vlny sú horšie viditeľné, lebo nasadajú na T vlny

Fyzická námaha
Bolesť, stres, úzkosť
psychostimulanciá
Anémia
Hypertyreóza
...

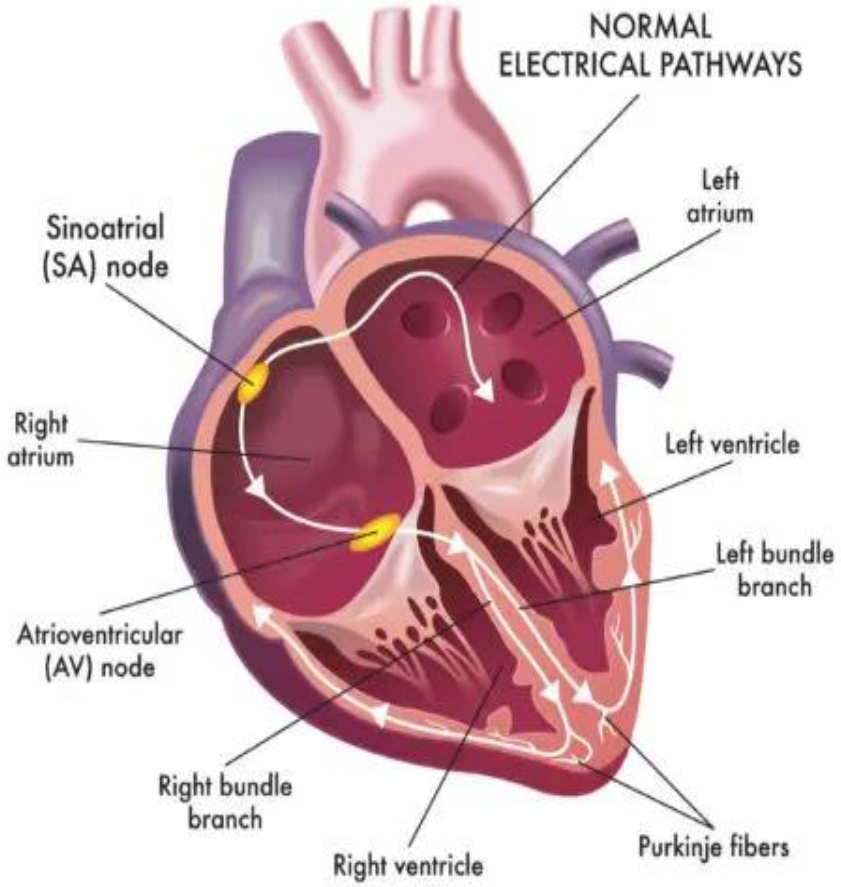
https://www.techmed.sk/sinusova-tachykardia/

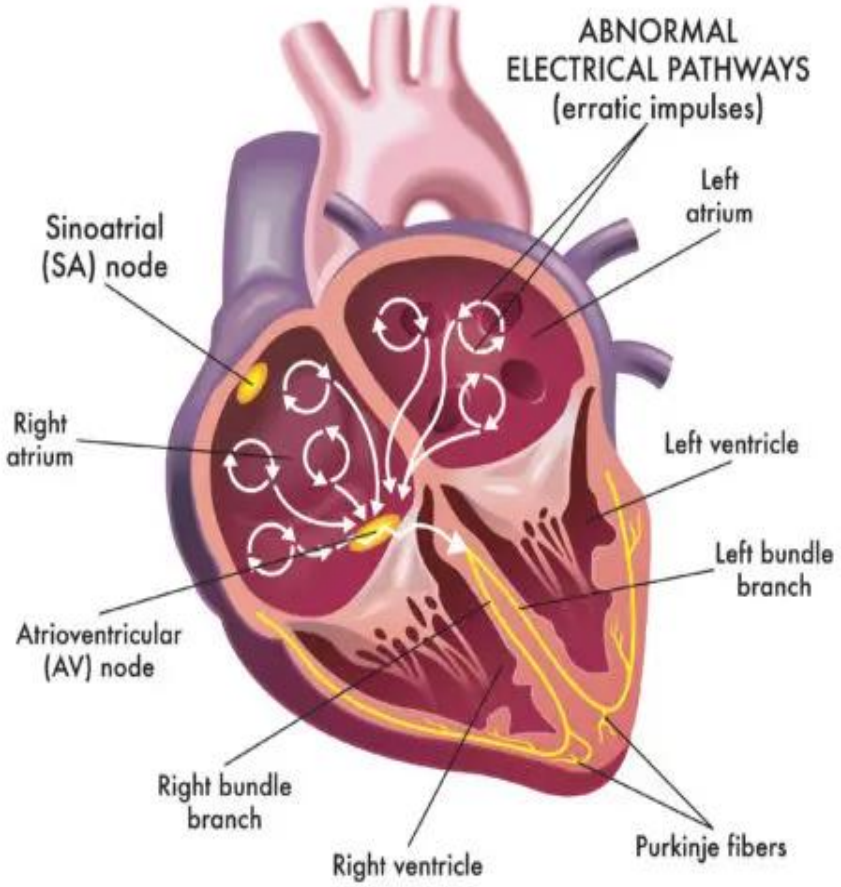
Normal ECG

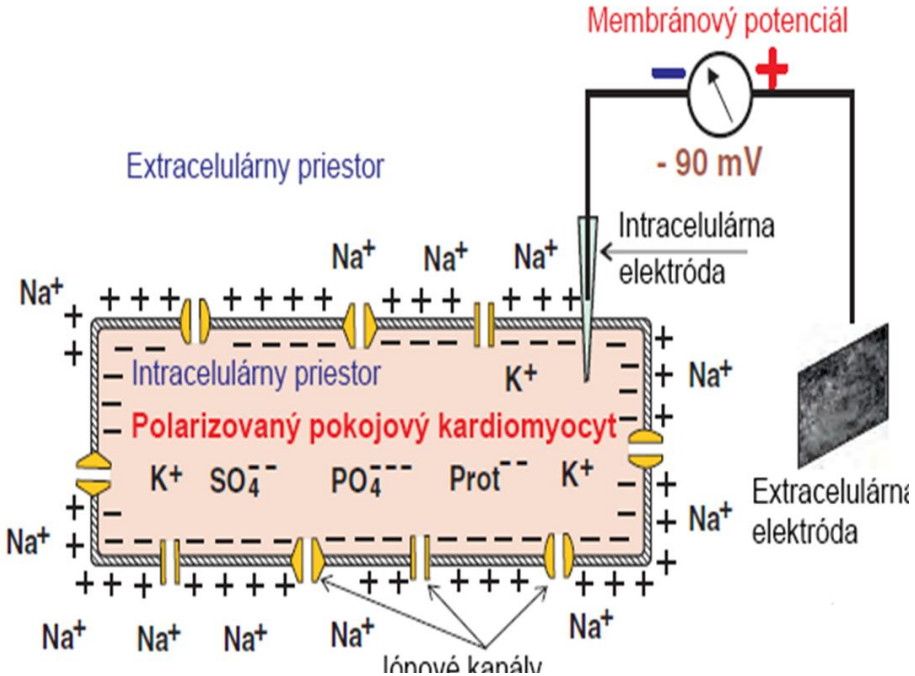
Atrial Fibrillation

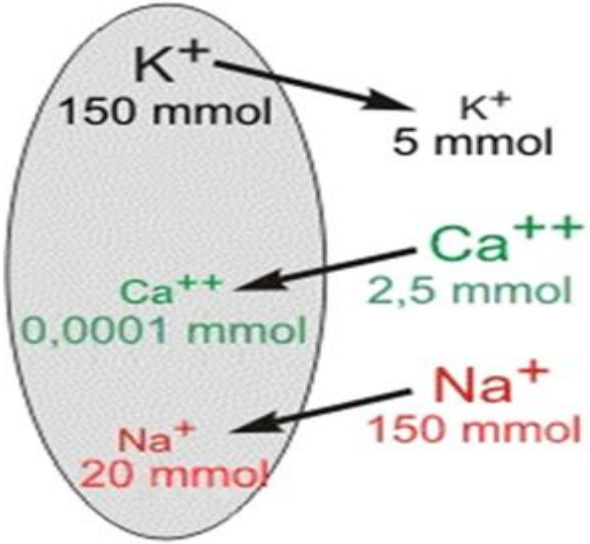

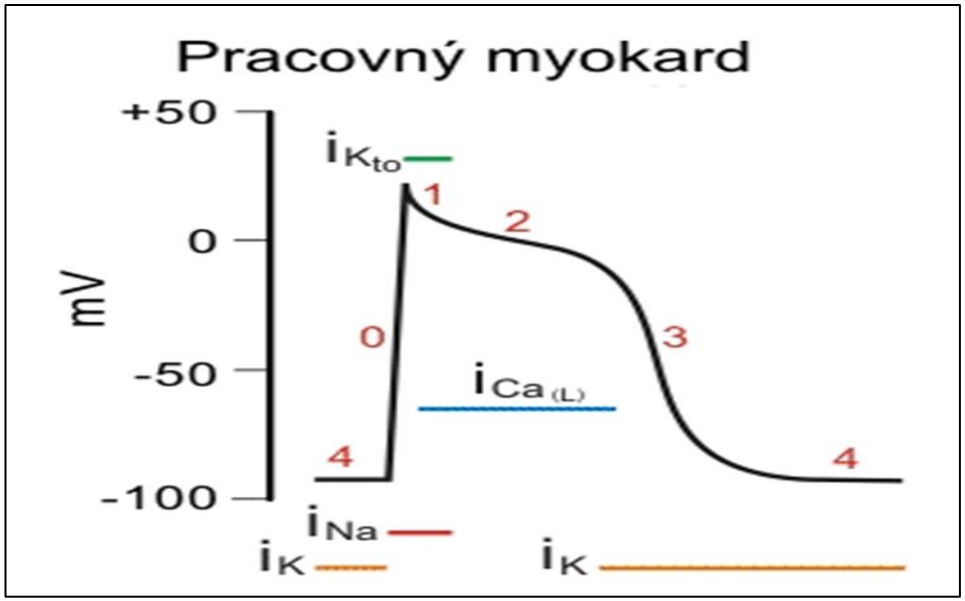

Pokojový membránový potenciál

https://www.techmed.sk/akcny-potencial-a-srdce/

EXCITABILITA

= schopnost reagovať kontrakciou na podnet

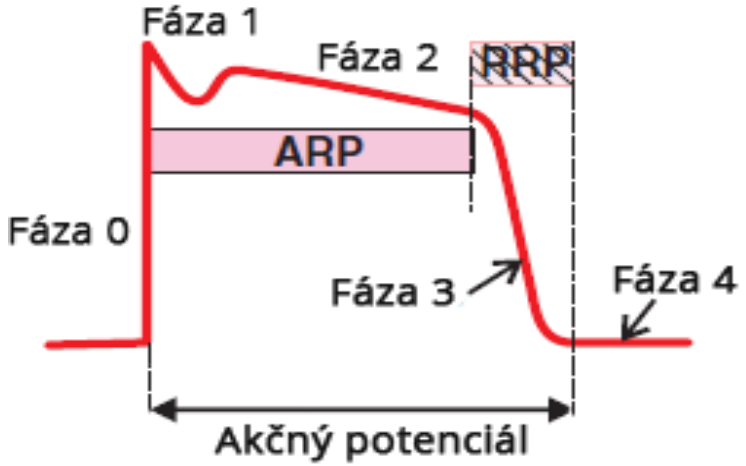
Fázy:

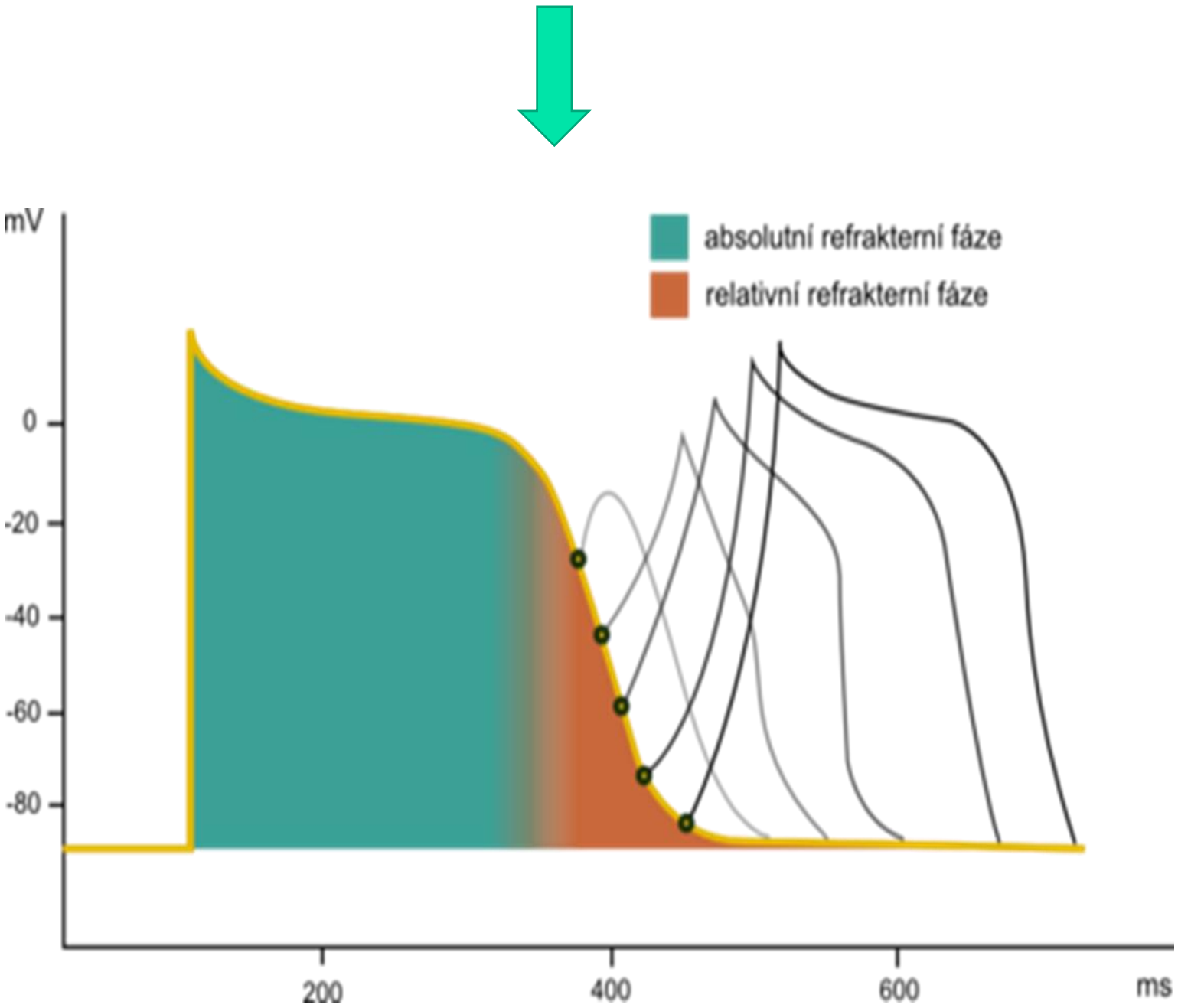
Absolútna refraktérna fáza

depolarizovaný kardiomyocyt sa nedá depolarizovať ďalším podnetom

Relatívna refraktérna fáza

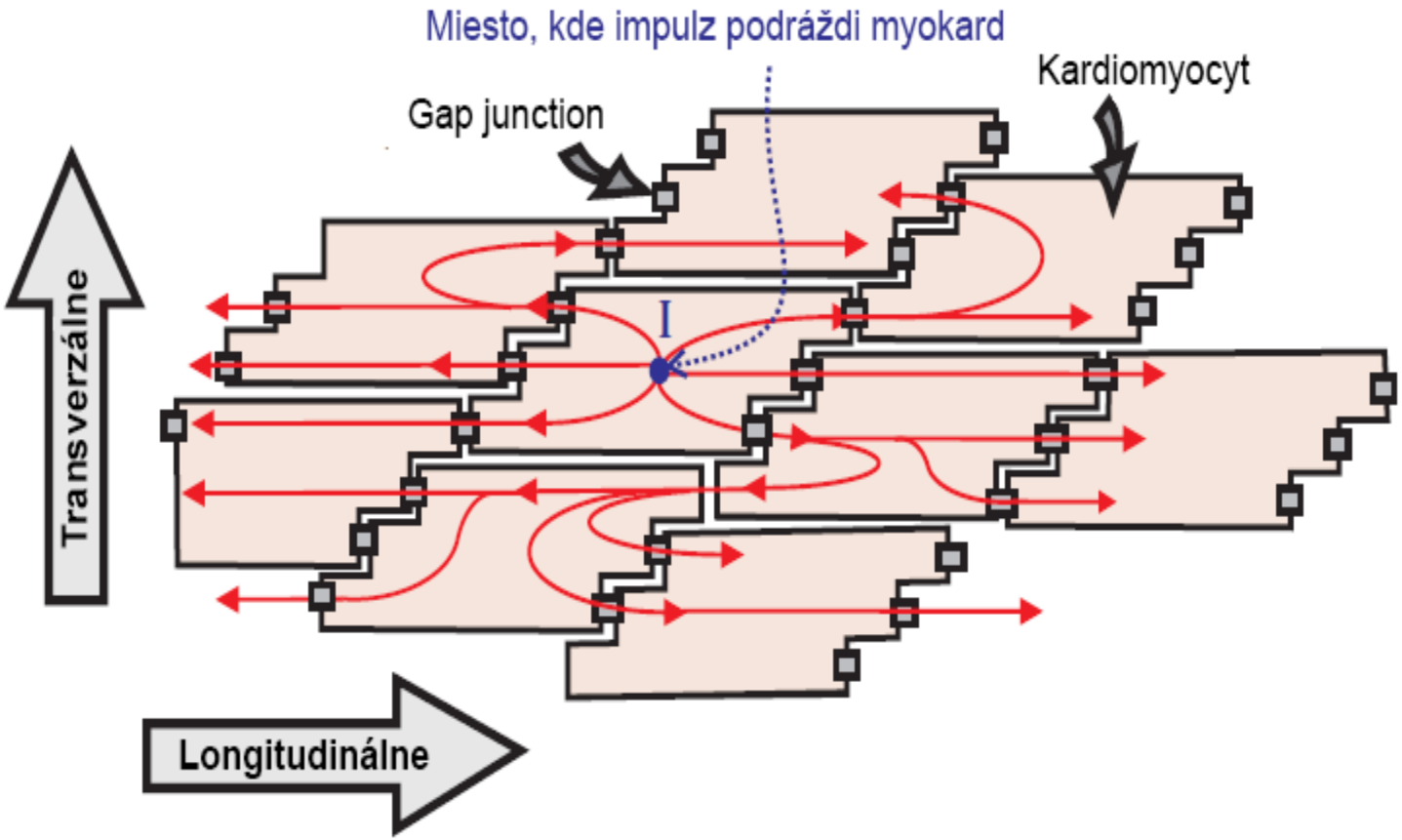
podráždenie je možné vykonať, ale len silnejším nadprahovým podnetom

absolutní refrakterní fáze
relativní refrakterní fáze
mV
0
-20
-40
-60
-80
200
400
600
ms

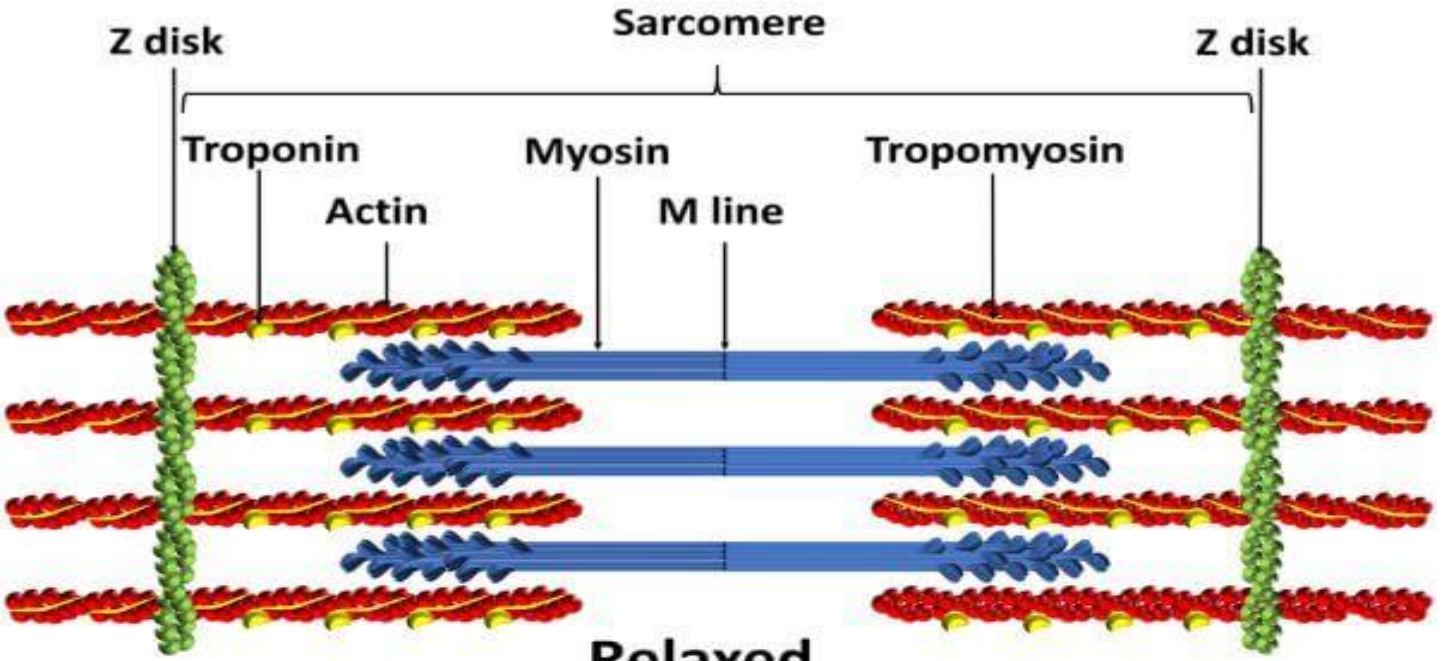
EXRASYSTOLY

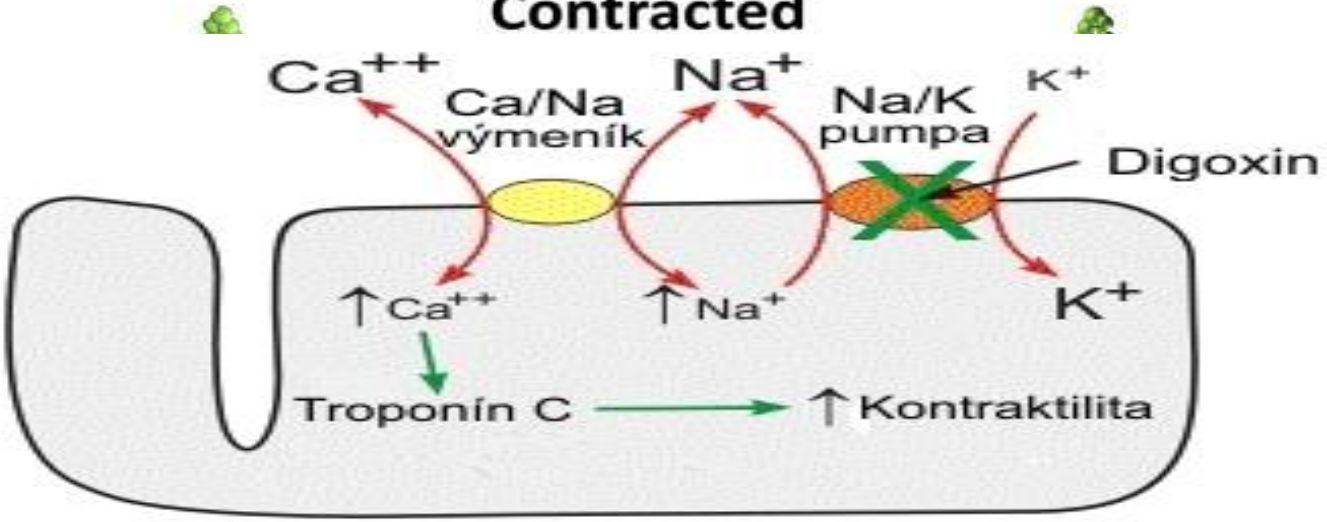

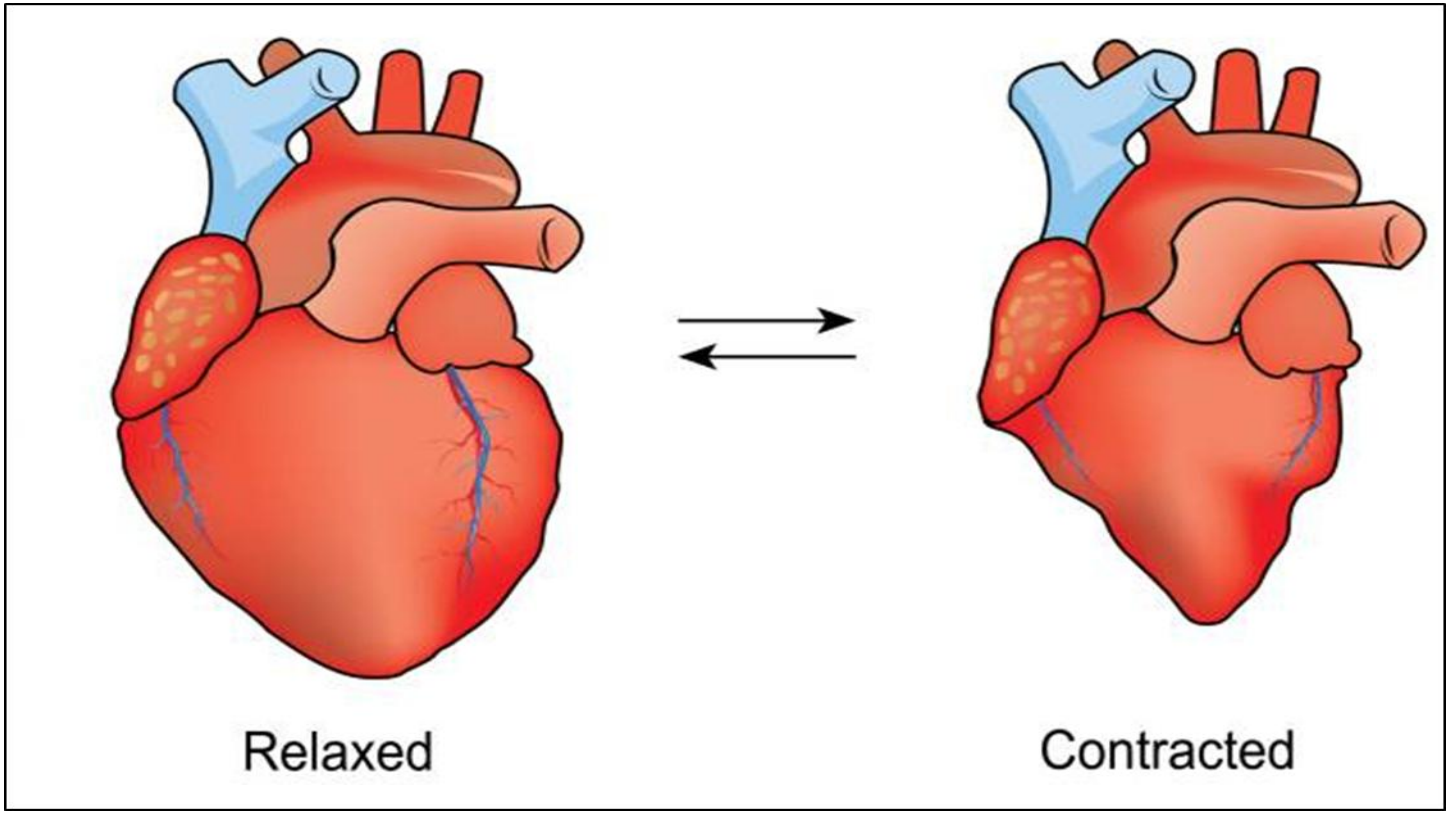

Zdroj: https://www.techmed.sk/akcny-potencial/

KONTRAKTILITA

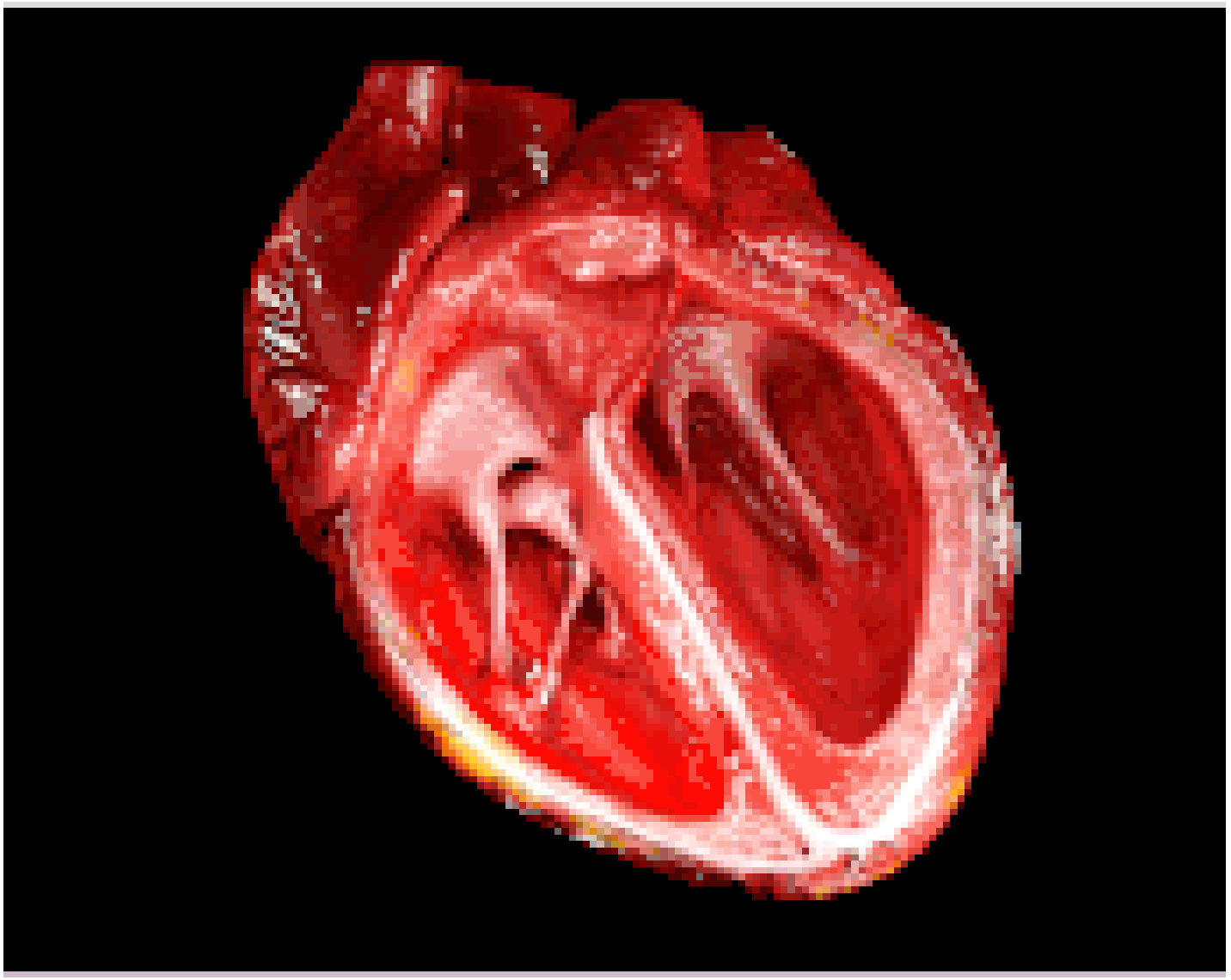

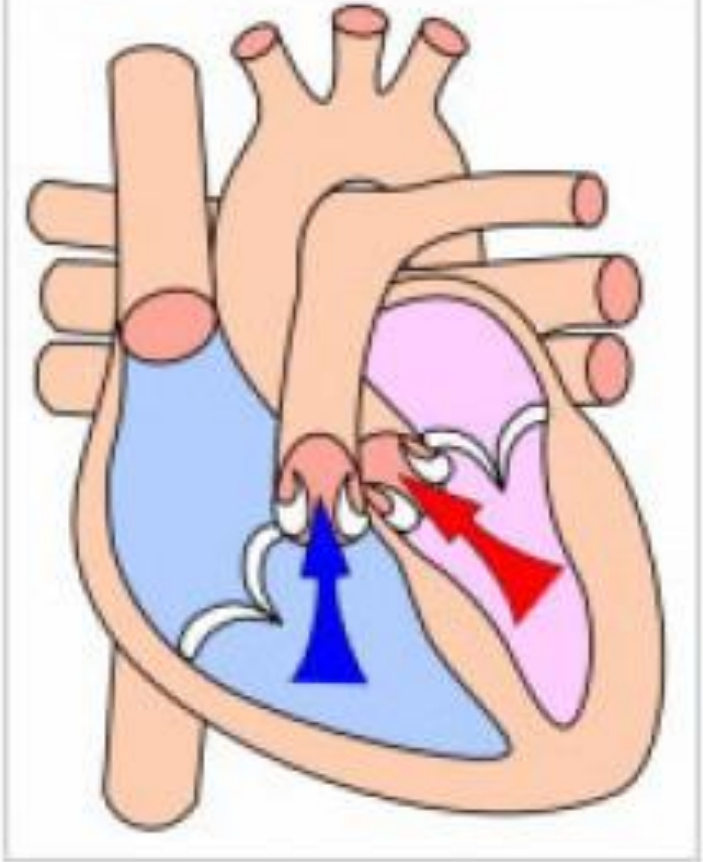

Pokoj: 4-6 l/min

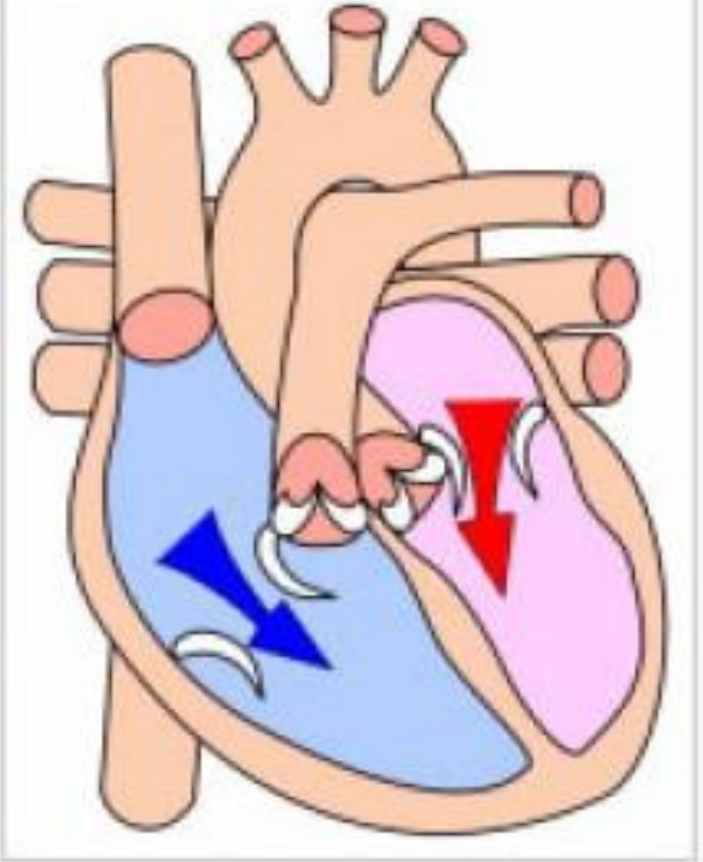
Záťaž: zväčšenie V až 4-7x

Srdcový cyklus

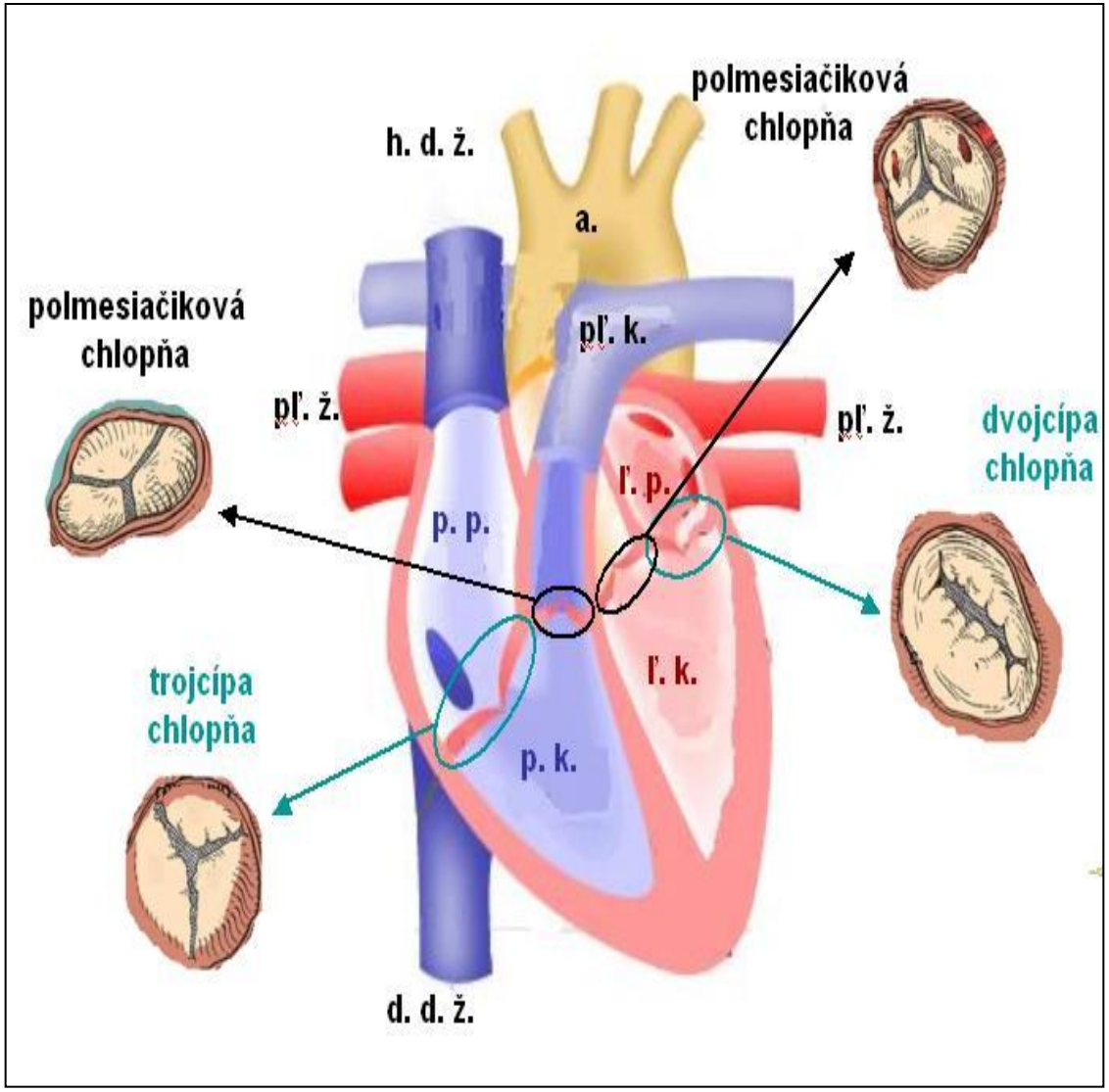

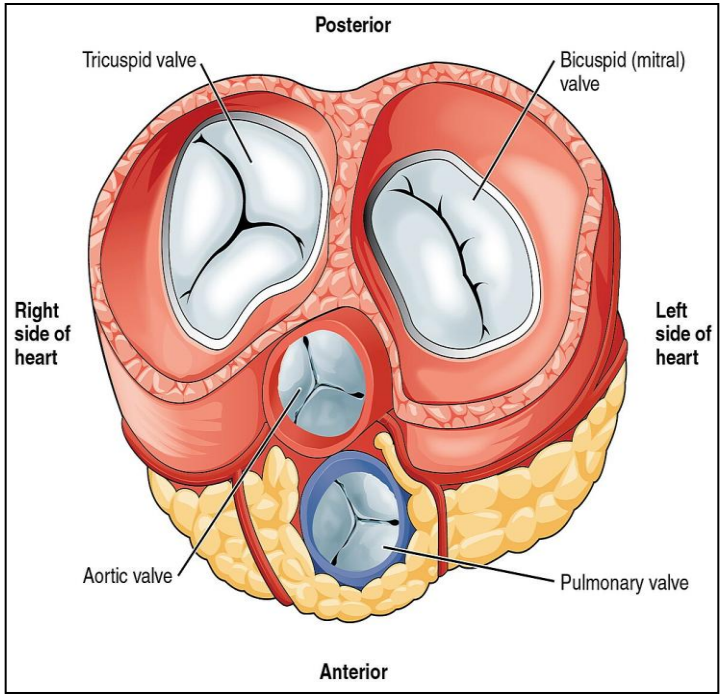
systola

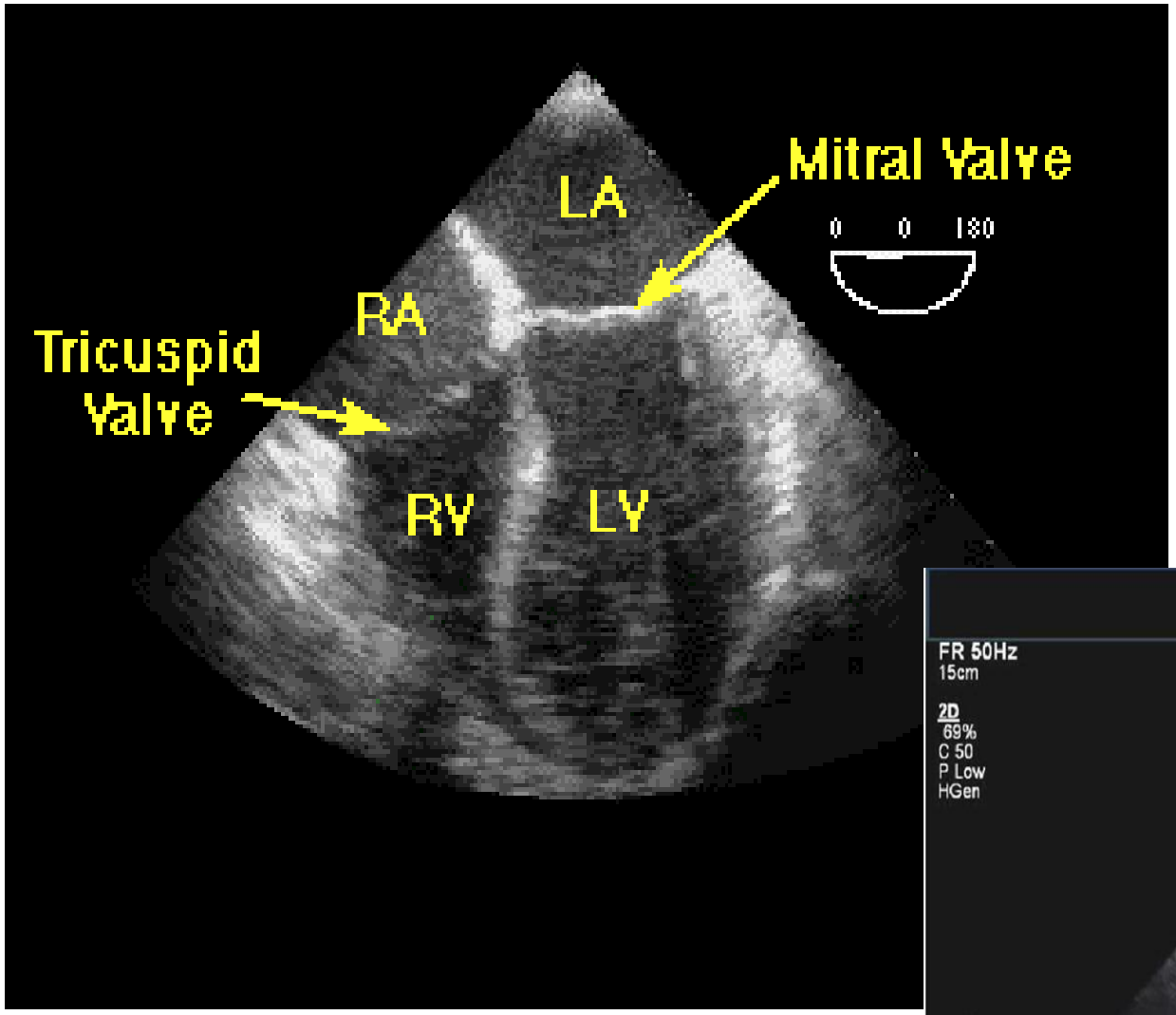

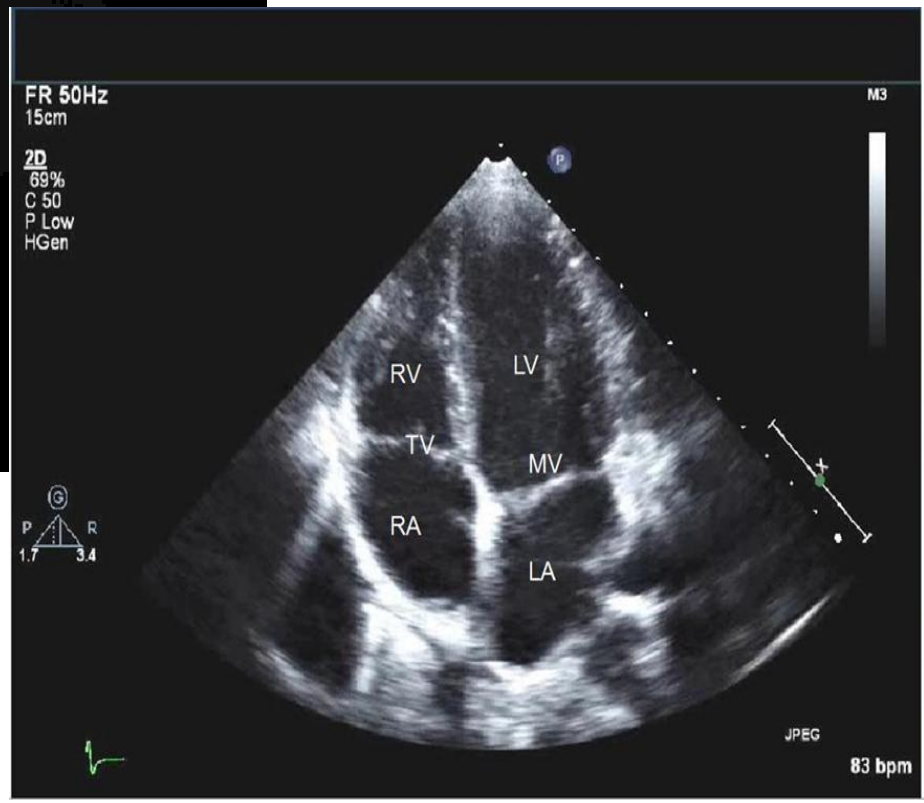
diastola

FUNKCIA CHLOPNÍ

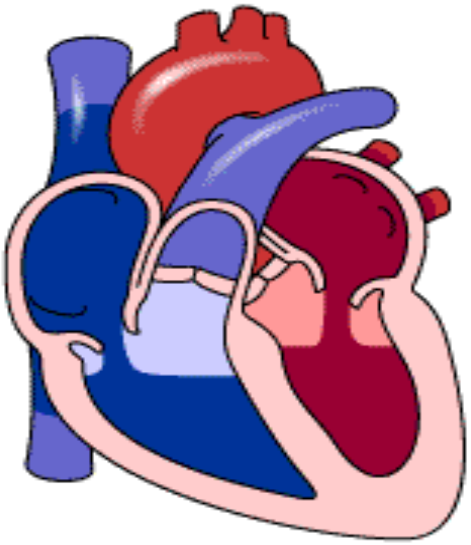

LA
Mitral Valve
0 0 180
RA
Tricuspid Valve
RV
LV

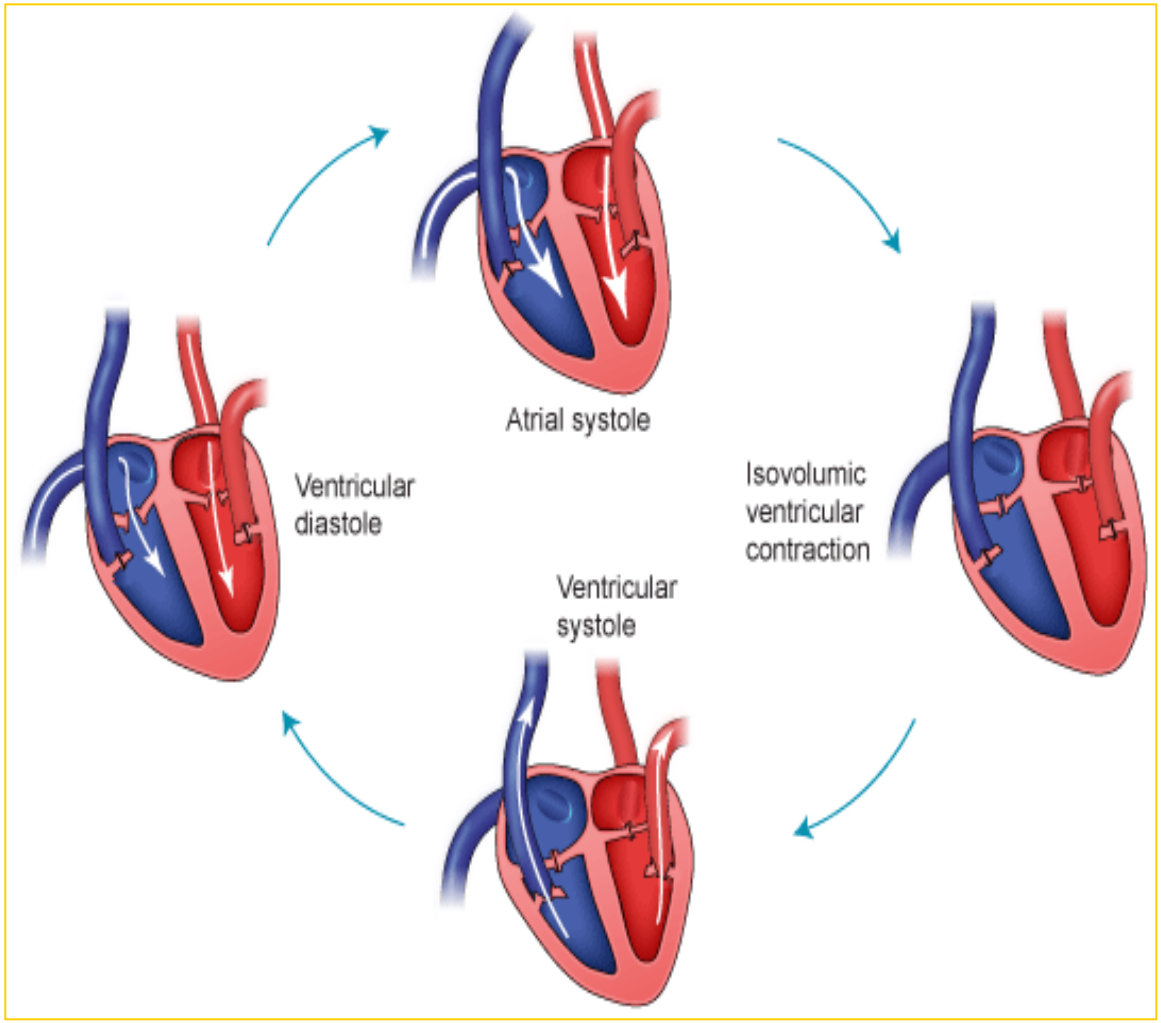

FR 50Hz
15cm
M3
2D
69%
C 50
P Low
HGen
RV
LV
TV
MV
RA
LA
P
R
1.7
3.4
JPEG
83 bpm

SRDCOVÝ CYKLUS

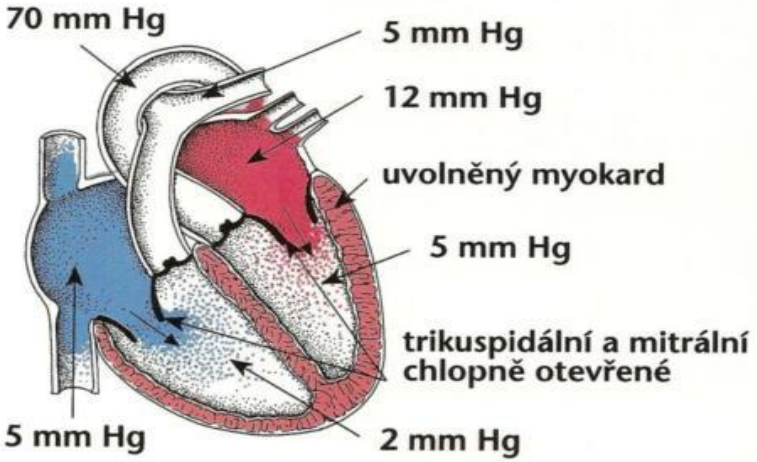
systola: kontrakcia
diastola: relaxácia

1. Tlakový gradient
2. Funkcia chlopní

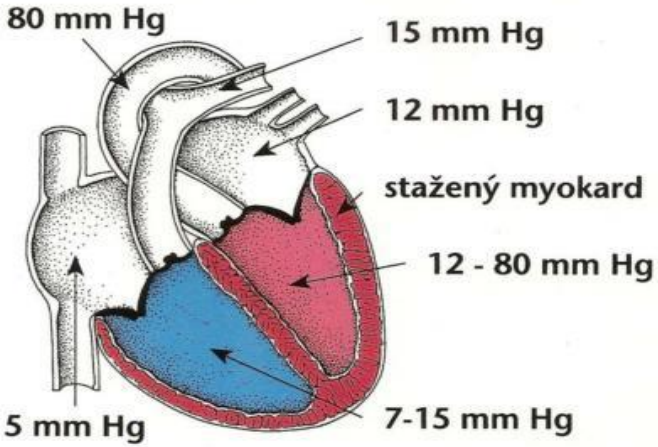
Pohyb krvi v srdci

Plnicí fáze (diastola)

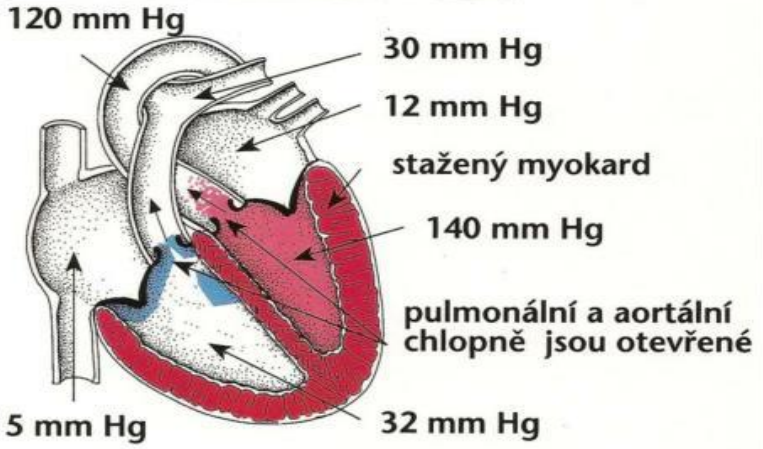

cípaté chlopně otevřené,
poloměsíčité chlopně zavřené

Napěťová fáze (systola)

poloměsíčité a cípaté chlopně jsou zavřené

Vypuzovací fáze (systola)

poloměsíčité chlopně jsou otevřené,
cípaté chlopně zavřené

Pojmy

Enddiastolický objem = objem krvi v každej komore počas diastoly = 110-120 ml, môže sa zvýšiť až do 150-180ml

Vývrhový (systolický) objem = V krvi vyvrhnutý počas systoly komôr = 70 ml

Endsystolický objem = zvyšný V krvi v komorách EDV – SV= 40-50 ml

silná kontrakcia – ESV = 10-20 ml

Ejekčná frakcia: Pomer medzi SV a EDV (cca 60%)

Zvýšenie FS (tachykardia) - skracovanie diastoly – viac ako 180/min – nedostatočné plnenie komôr = kritická FS (pre dospelých).

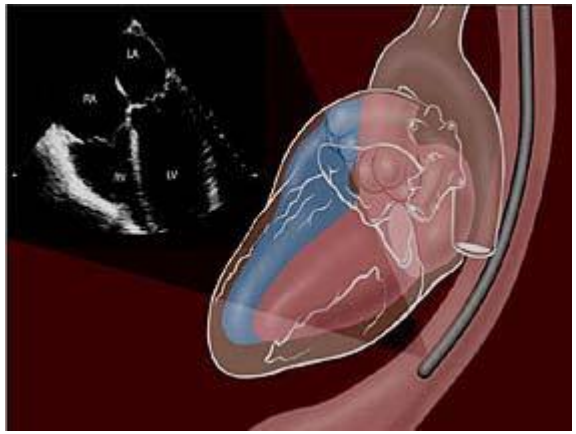

Echokardiografia

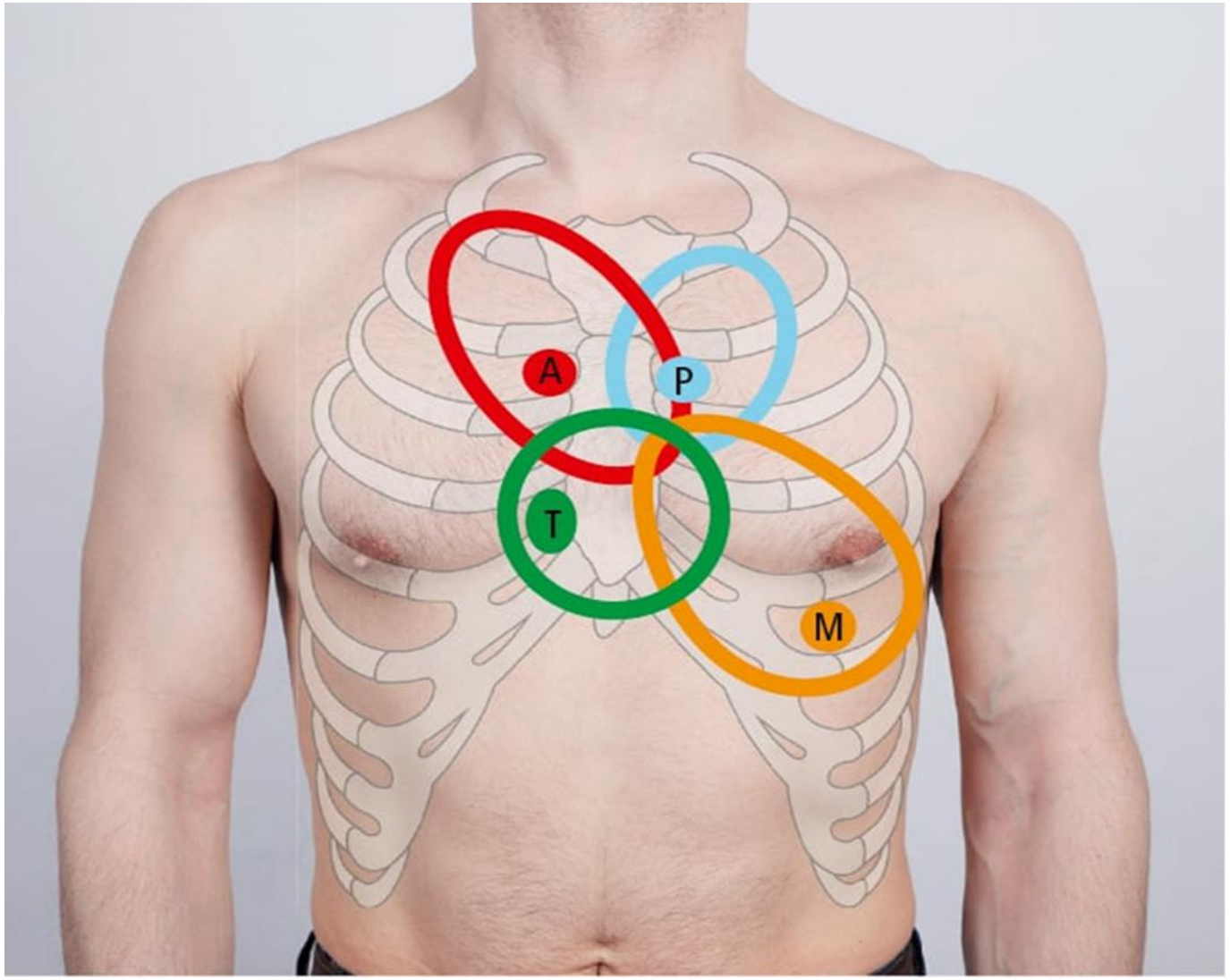

hodnotenie hrúbky, funkcie jednotlivých štruktúr srdca
- diagnostika porúch/chlopňových chýb atď.

Transezofageálna echokardiografia

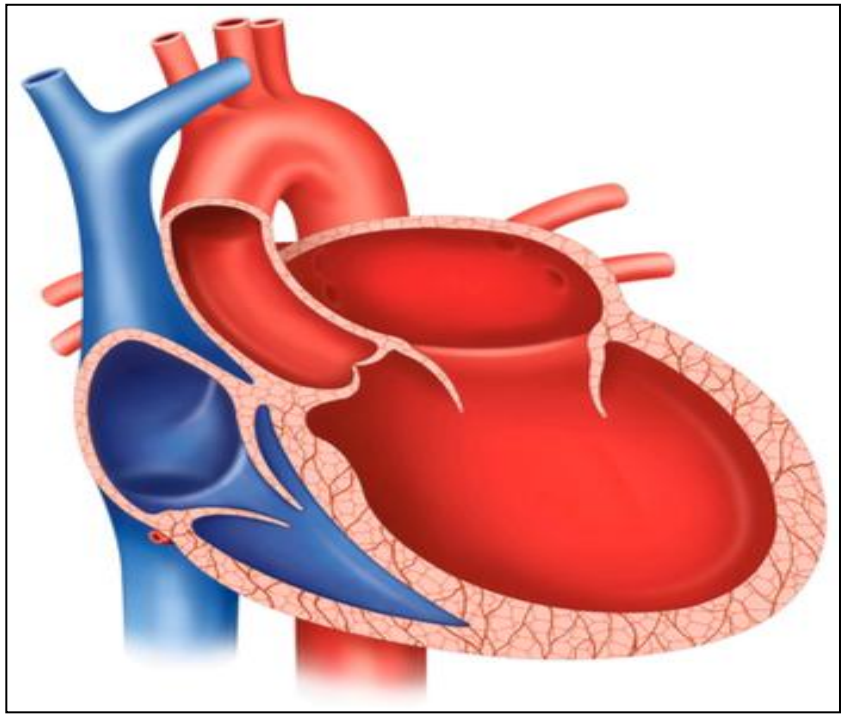

Auskultácia srdca

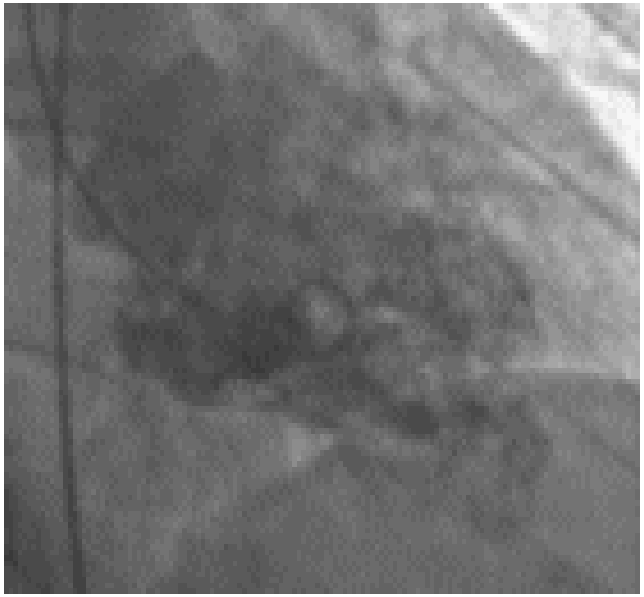

A
P
T
M

Stresové kardiomyopatie „Zlomené srdce“

Tako-Tsubo kardiomyopatia – „zlomené srdce“ - 1990 prvýkrát popísané Japonsko

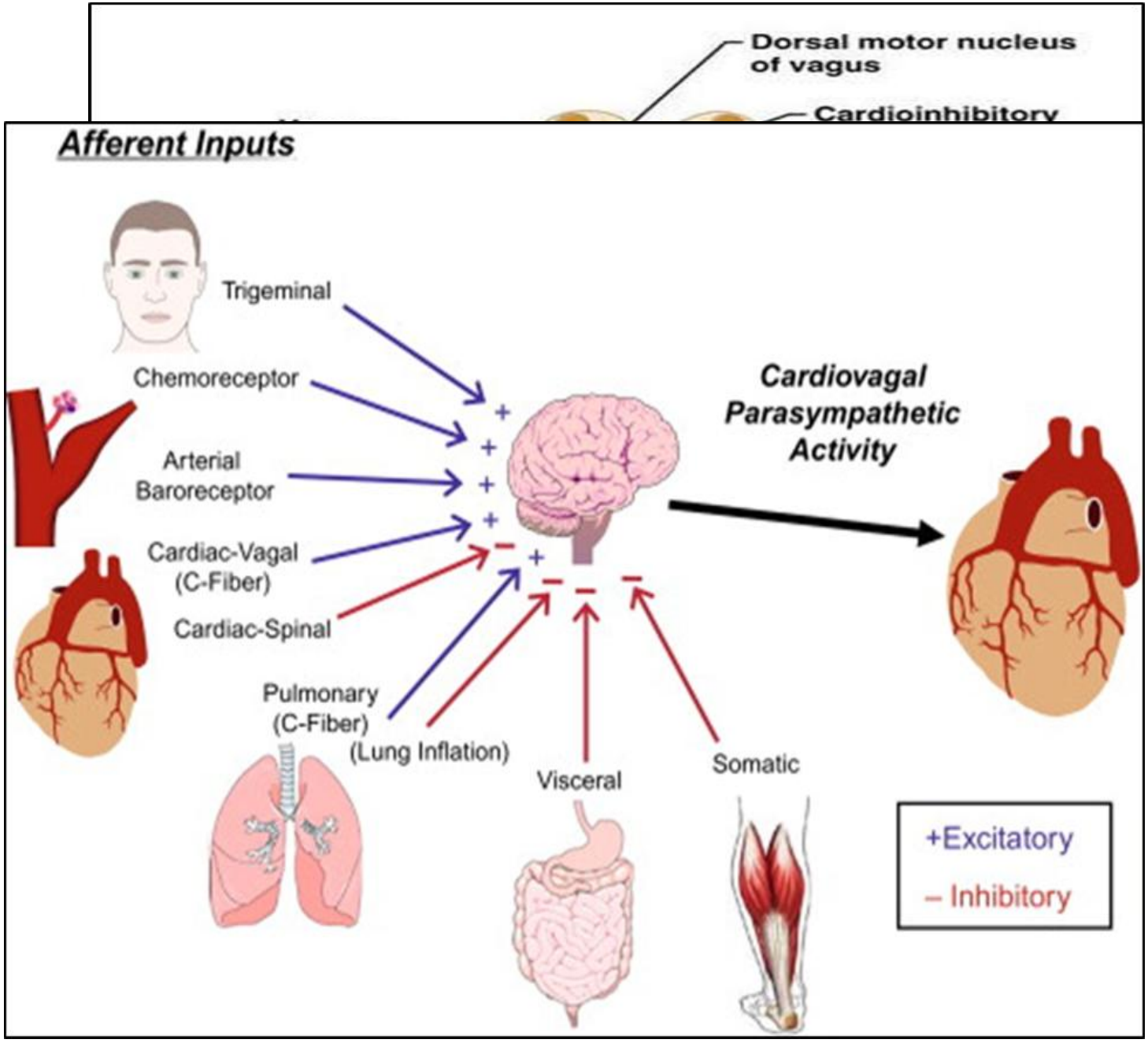

Ventrikulografia ľavej komory

TakoTsubo – tvar džbánu:

- extrémny stres
- veľmi vzácna, 80% - ženy po menopauze
- vplyv stresových hormónov
- zvýšené riziko malígnej komorovej fibrilácie

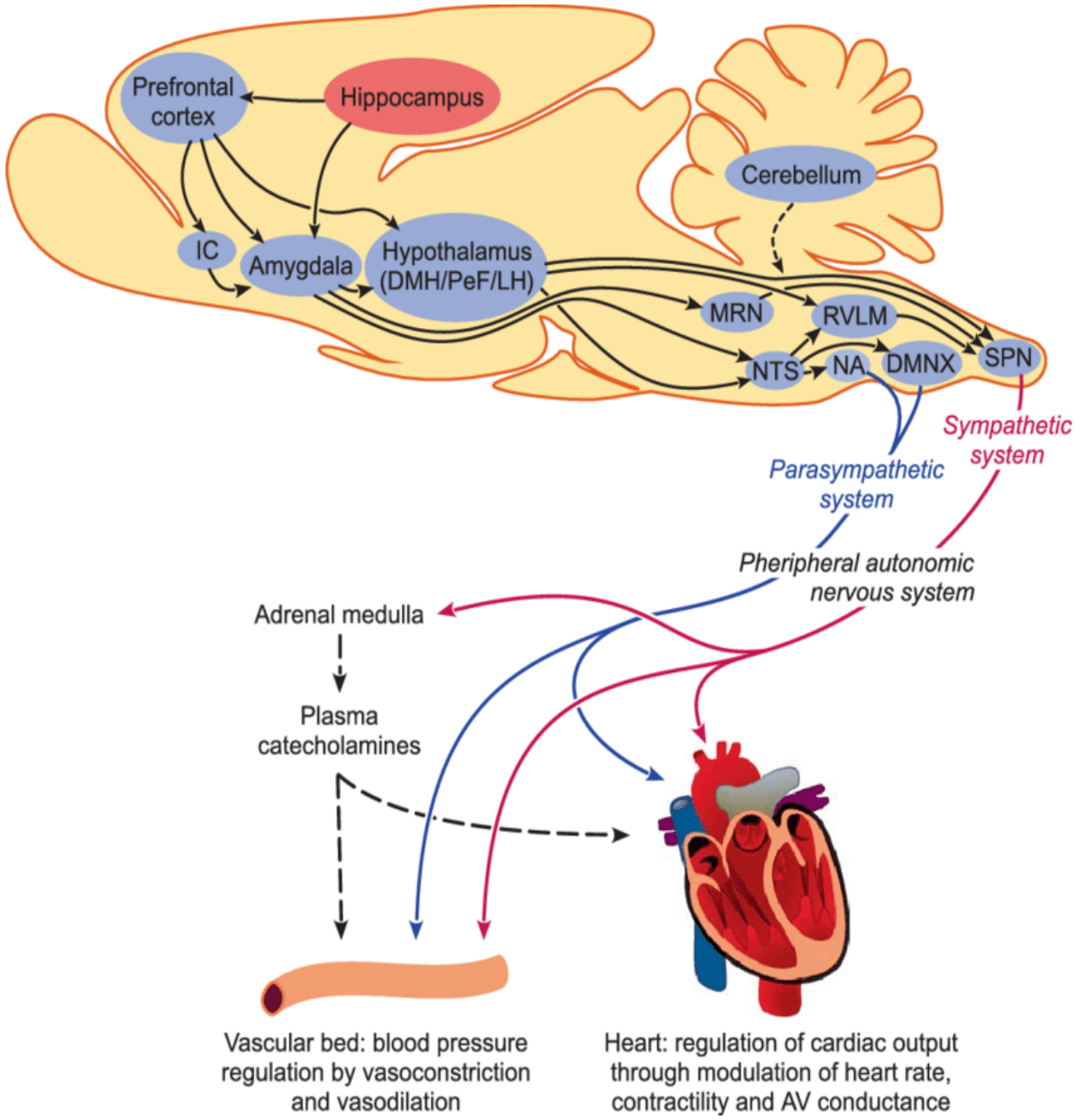

Dorsal motor nucleus of vagus
Cardioinhibitory
Afferent Inputs
Trigeminal
Chemoreceptor
Arterial Baroreceptor
Cardiac-Vagal (C-Fiber)
Cardiac-Spinal
Pulmonary (C-Fiber)
(Lung Inflation)
Visceral
Somatic
Cardiovagal Parasympathetic Activity
+Excitatory
– Inhibitory

KOGNITÍVNA REGULÁCIA

↓

EMÓCIE

EMOČNÝ ŠOK

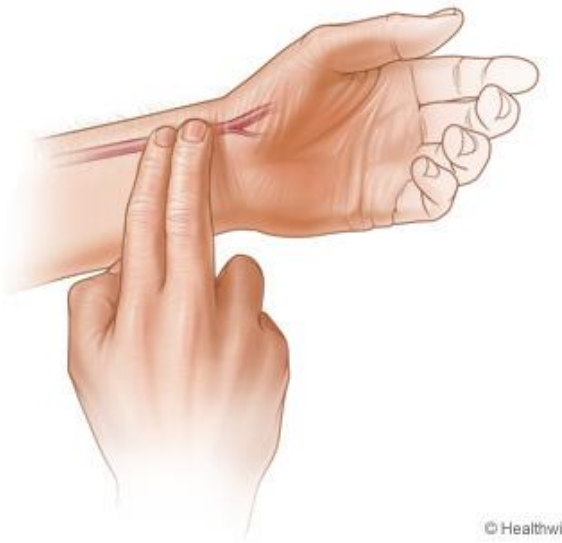

Srdce má svoj vlastný mozog

Frekvencia srdca

Priemerná frekvencia srdca – počet úderov za 1 minútu
(zisťovanie napr. palpačnou metódou)

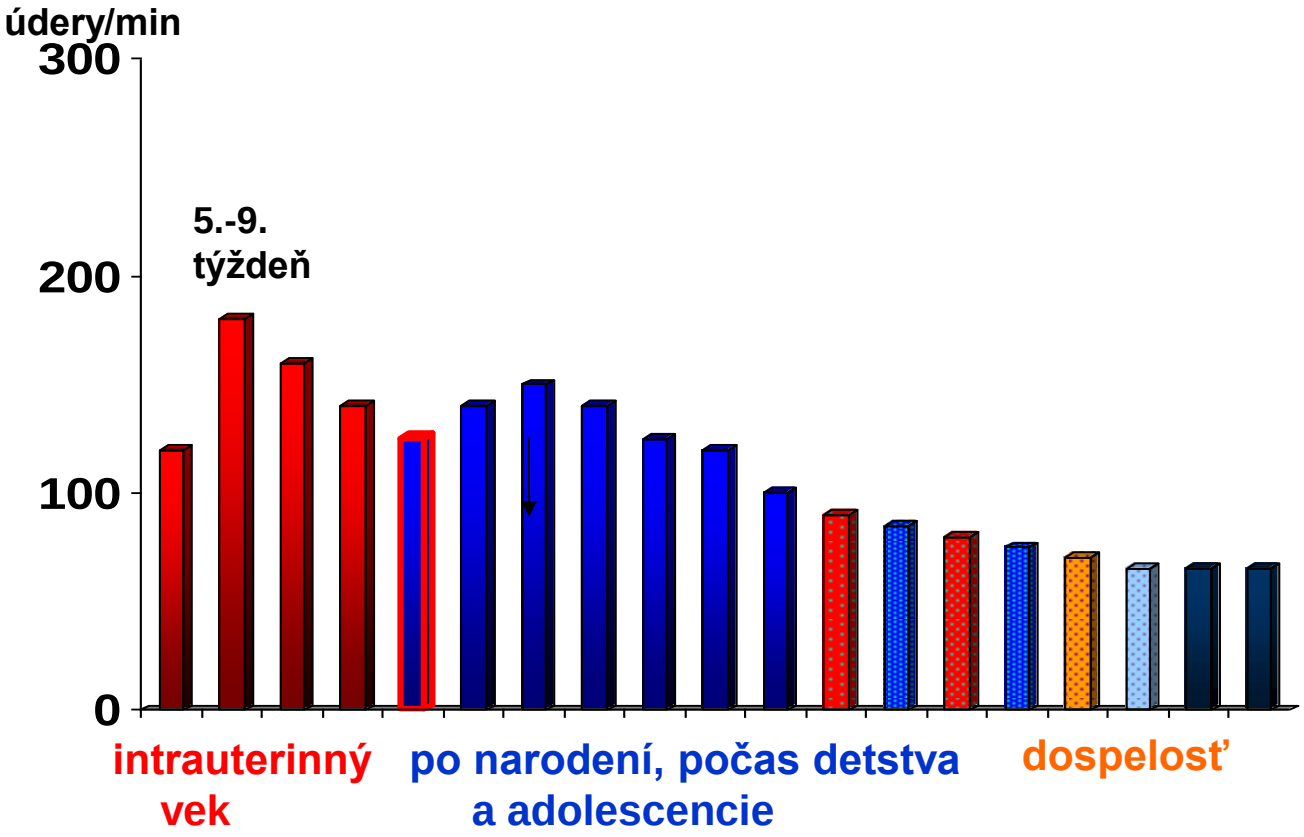

Meranie priemernej FS palpačnou metódou

Priemerná frekvencia srdca

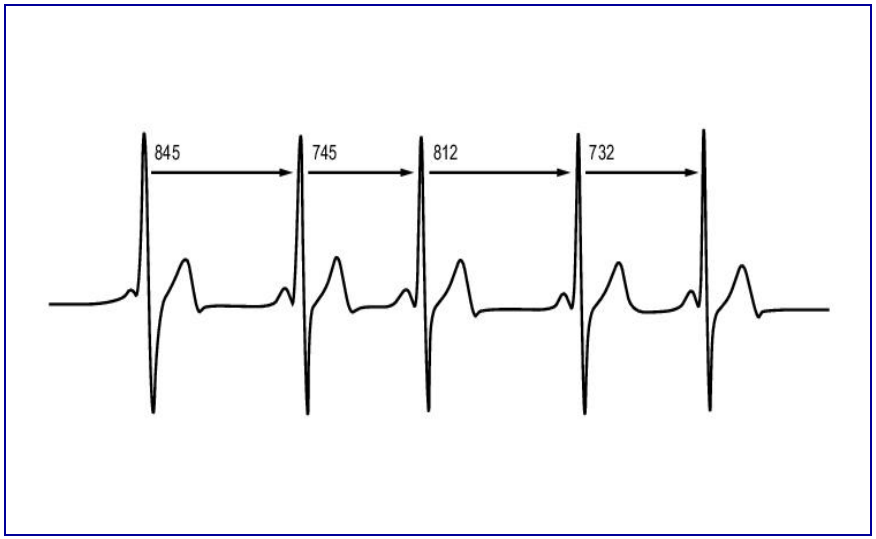

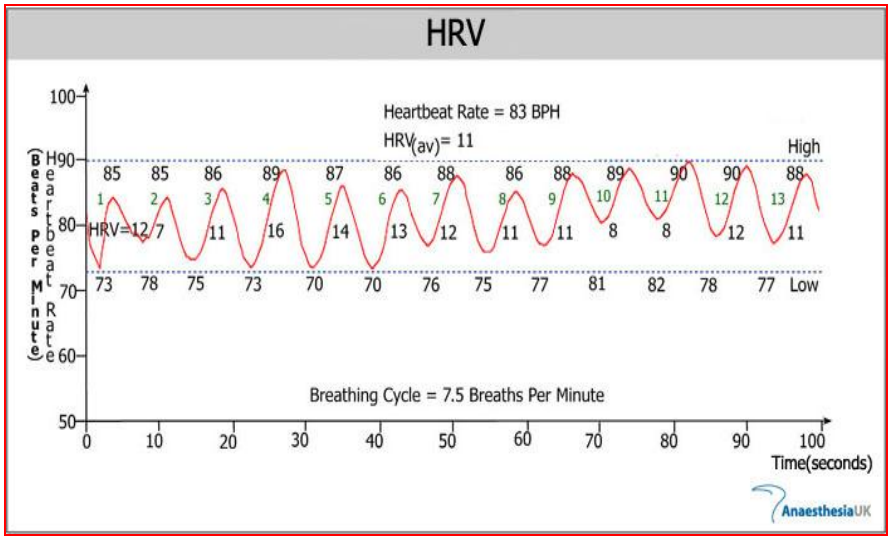
Frekvencia srdca

3. Okamžitá frekvencia srdca → 4. Variabilita frekvencie srdca

- prepočítaná z RR intervalov na FS/min.
- *hodnotenie okamžitých zmien reaktivity*

- oscilácie FS / RR intervalov okolo priemernej hodnoty s rôznymi frekvenciami a amplitúdami

2 základné fyziologické parametre

Frekvencia srdca

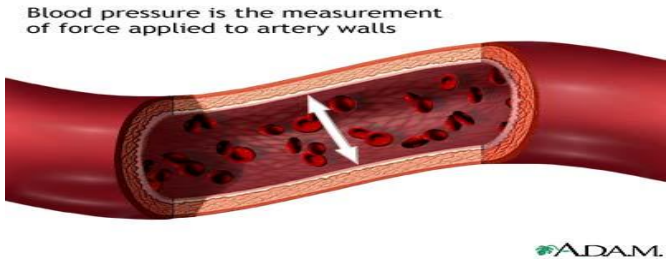
✓ priemerná hodnota úderov srdca za minútu – 70/min

✓ ovplyvnená: **vek, pohlavie**, fyzická aktivita, zmeny hmotnosti

✓ **bradykardia** – menej ako 50-60/min

✓ **tachykardia** – viac ako 90/min

Tlak krvi

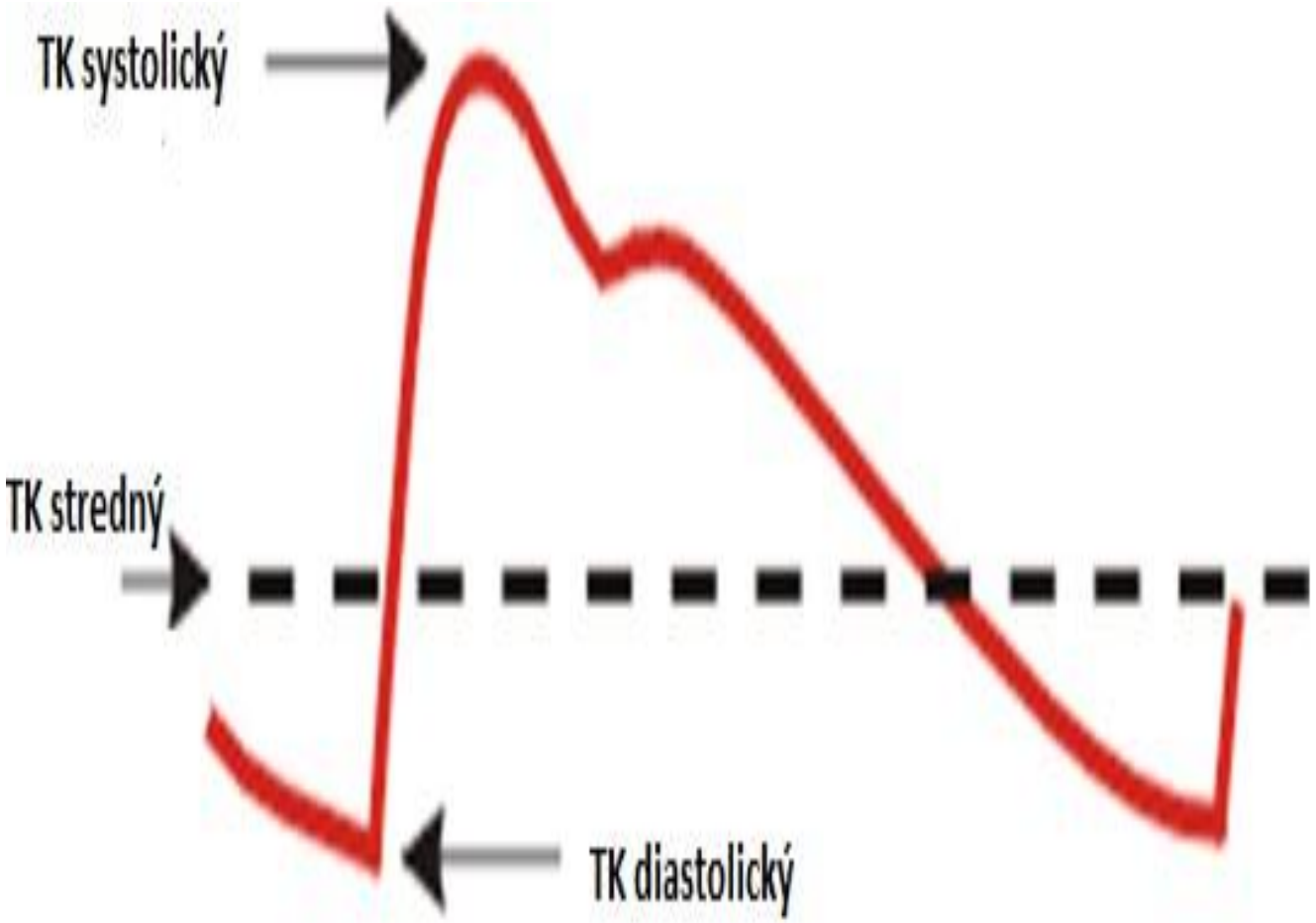

✓ mechanická energia, ktorej hlavným zdrojom je systolická kontrakcia srdcovej pumpy
✓tlak frontálny a laterálny

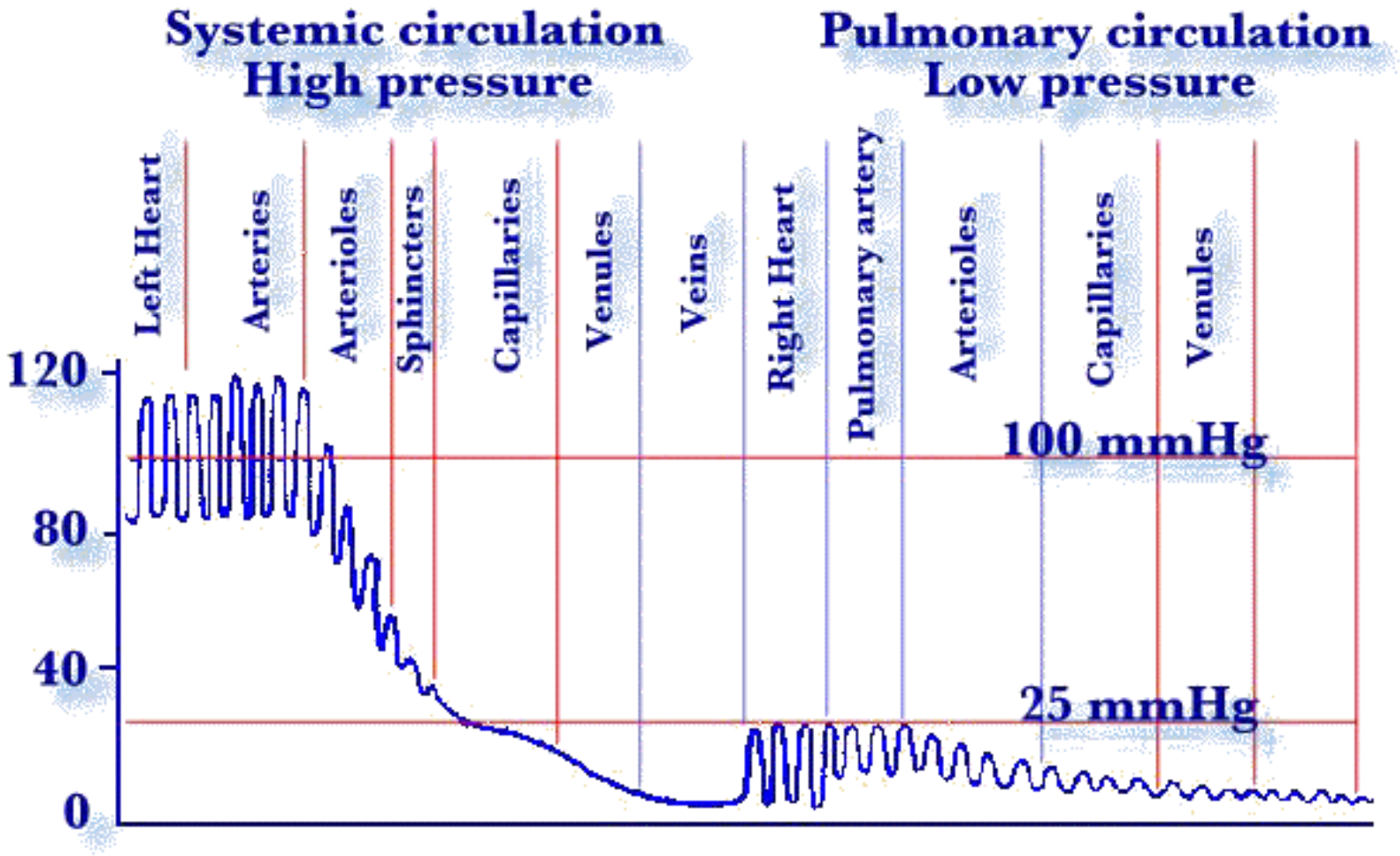
✓ovplyvnená: **vek, pohlavie**, fyzická aktivita, vplyv polohy, činnosti orgánov...

✓ **Systolický:**
✓ **Diastolický**
✓ **Stredný** (DTK diastolický + 1/3 TA)

TLAK KRVI

TLAK KRVI

Systemic circulation
High pressure
Pulmonary circulation
Low pressure
Left Heart
Arteries
Arterioles
Sphincters
Capillaries
Venules
Veins
Right Heart
Pulmonary artery
Arterioles
Capillaries
Venules
120
80
40
0
100 mmHg
25 mmHg

Od čoho závisí tlak krvi?

a/ činnosť srdca

b/ priesvit ciev
- **celková periférna vaskulárna rezistencia**

pružníková hypertenzia – zníženie elesticity ciev, zvýšenie systolického TK u prevažne starších ľudí

c/ objem tekutín
- ↑-zvýšenie tlaku krvi, ↓- zníženie TK

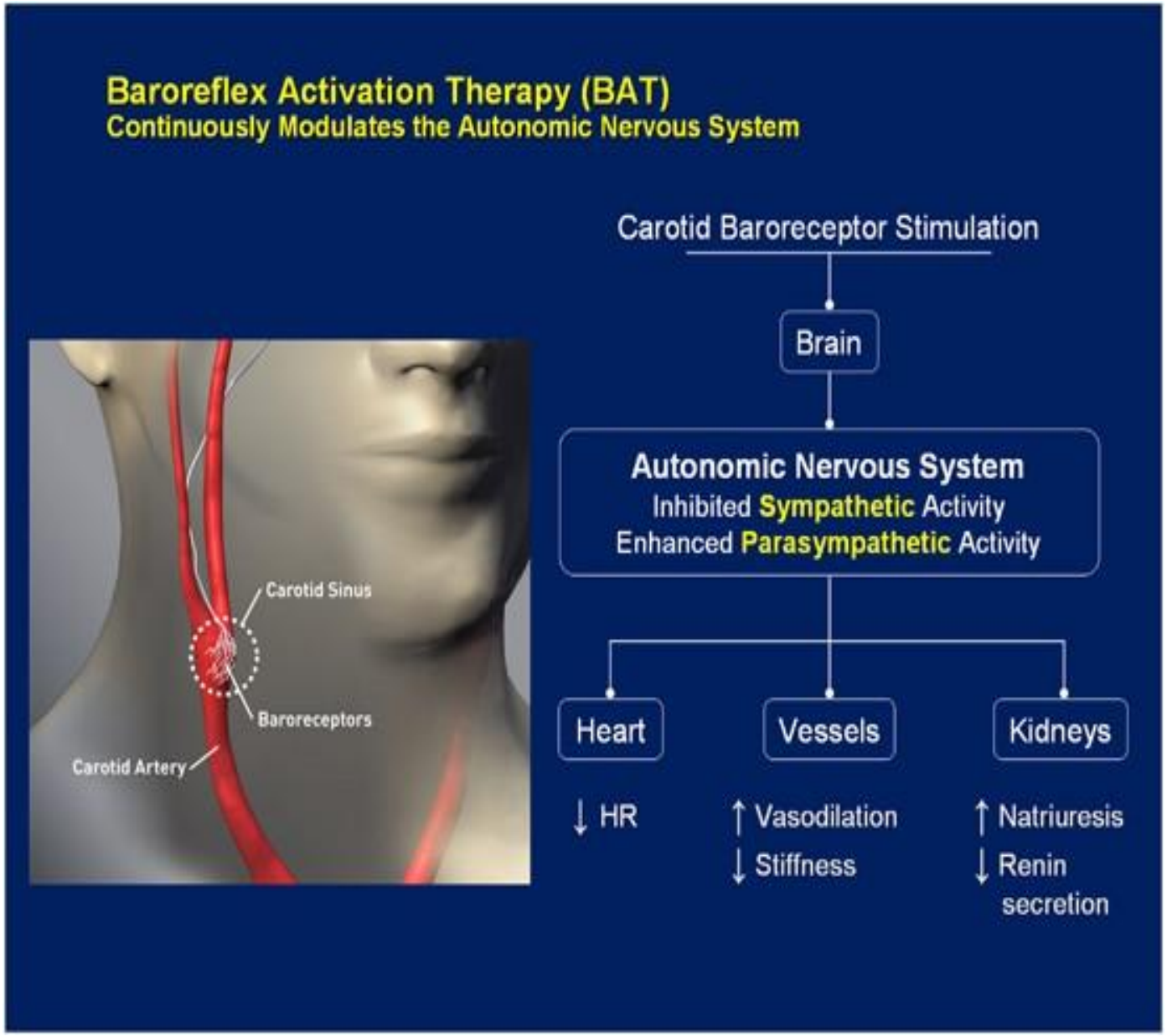
Od čoho závisí tlak krvi?

d/ vonkajší tlak na cievy:
kašeľ, defekácia

e/ vplyv gravitácie – hydrostatický tlak
vzostup tlaku od srdca smerom dole
(o 0,77 mmHg na ďalší každý 1 cm)
pokles tlaku smerom hore od srdca

Názov	Systolický tlak (mmHg)	Diastolický tlak (mmHg)
Optimálny TK	< 120	< 80
Normálny TK	120 - 129	80 - 84
Vysoký normálny TK	130 -139	85 - 89
Hypertenzia 1. stupňa	140 - 159	90 - 99
Hypertenzia 2. stupňa	160 - 179	100 - 109
Hypertenzia 3. stupňa	≧ 180	≧ 110
Izolovaná systolická hypertenzia	≧ 140	< 90

BARORECEPTORY – vysokotlakové – tlak krvi

Ako meriame tlak krvi?

Priame (invazívne)

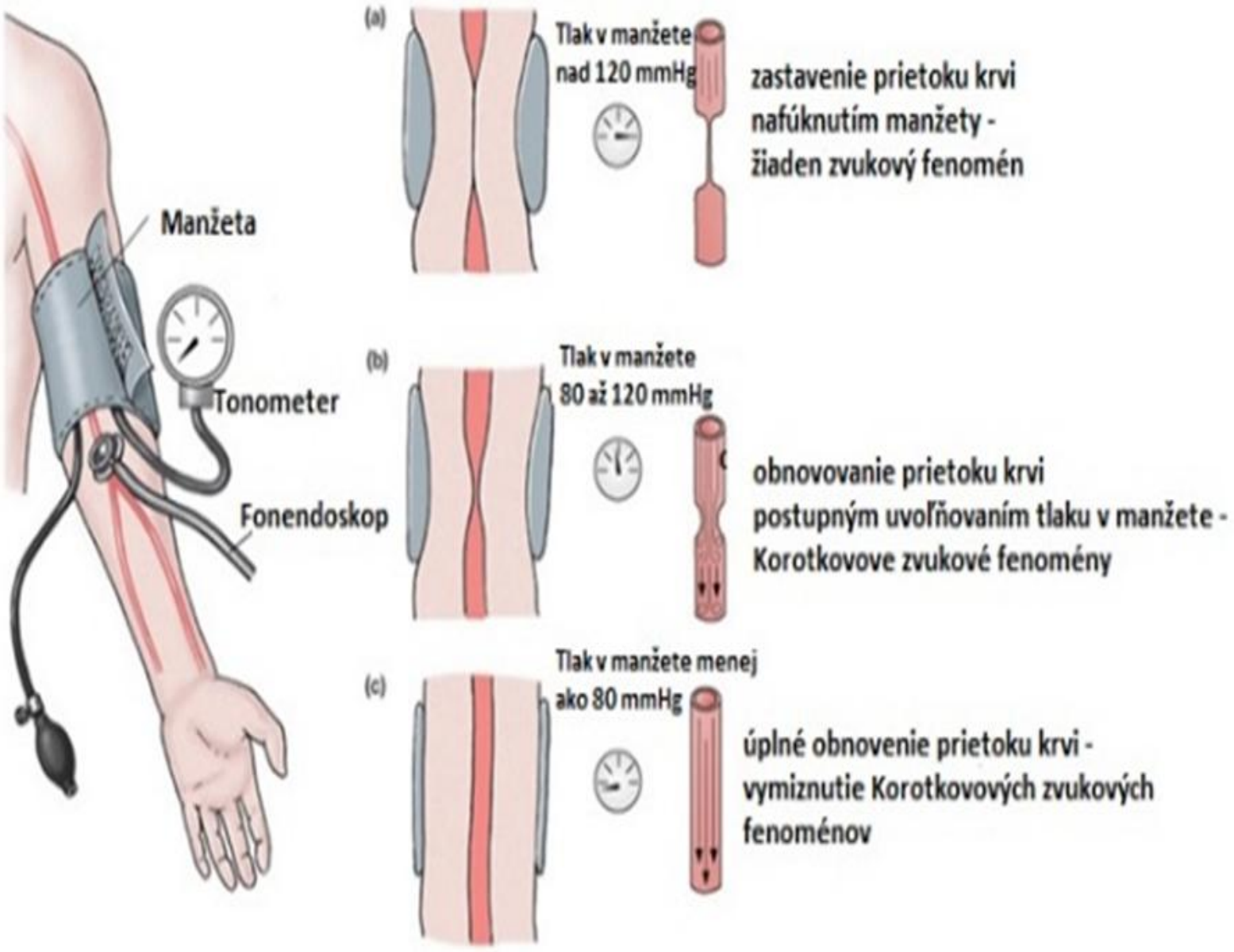
nepriame (neinvazívne)

Auskultačná metóda

Chrbát opretý
Horné končatiny na podložke
Stred manžety vo výške srdca
Nohy položené na podlahe

Auskultačná metóda

Ako meriame tlak krvi?

Auskultačná metóda:

Korotkove fenomény:

1. počuť slabé zvuky súbežne s pulzom – **systolický tlak krvi**
2. zosilnenie zvukov
3. zvuky sa menia na šelesty , ktoré sa najprv zosilnia
4. zoslabenie šelestov
5. vymiznutie zvukov – **diastolický tlak krvi**

Význam primeranej šírky okluzívnej manžety podľa kritérií WHO:

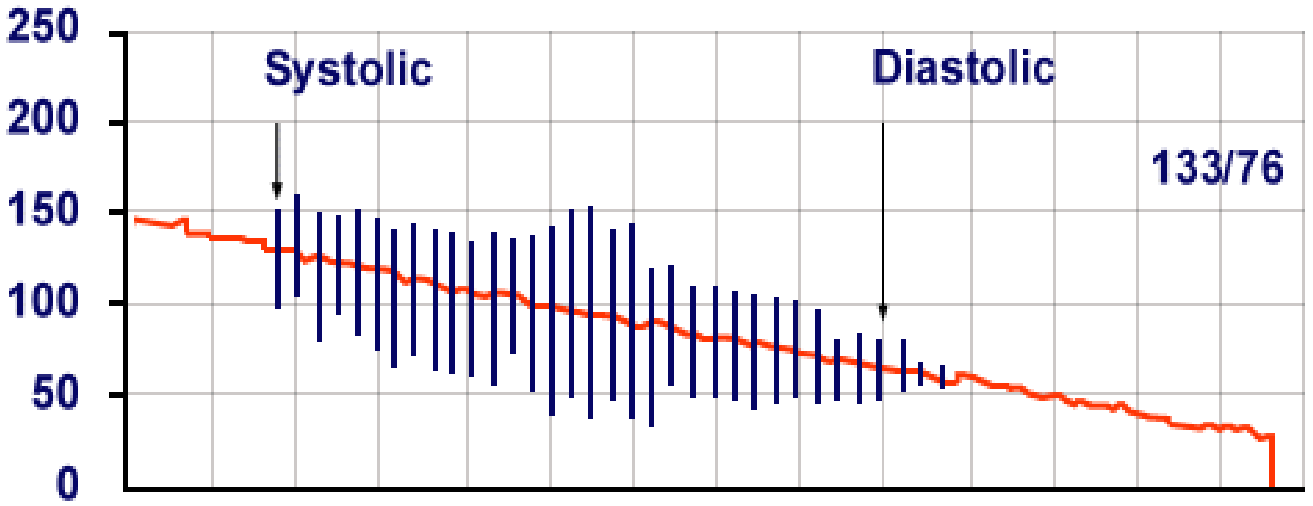
Minimálna dĺžka: obvod končatiny v cm

Maximálna šírka: 0,382 x obvod končatiny v cm

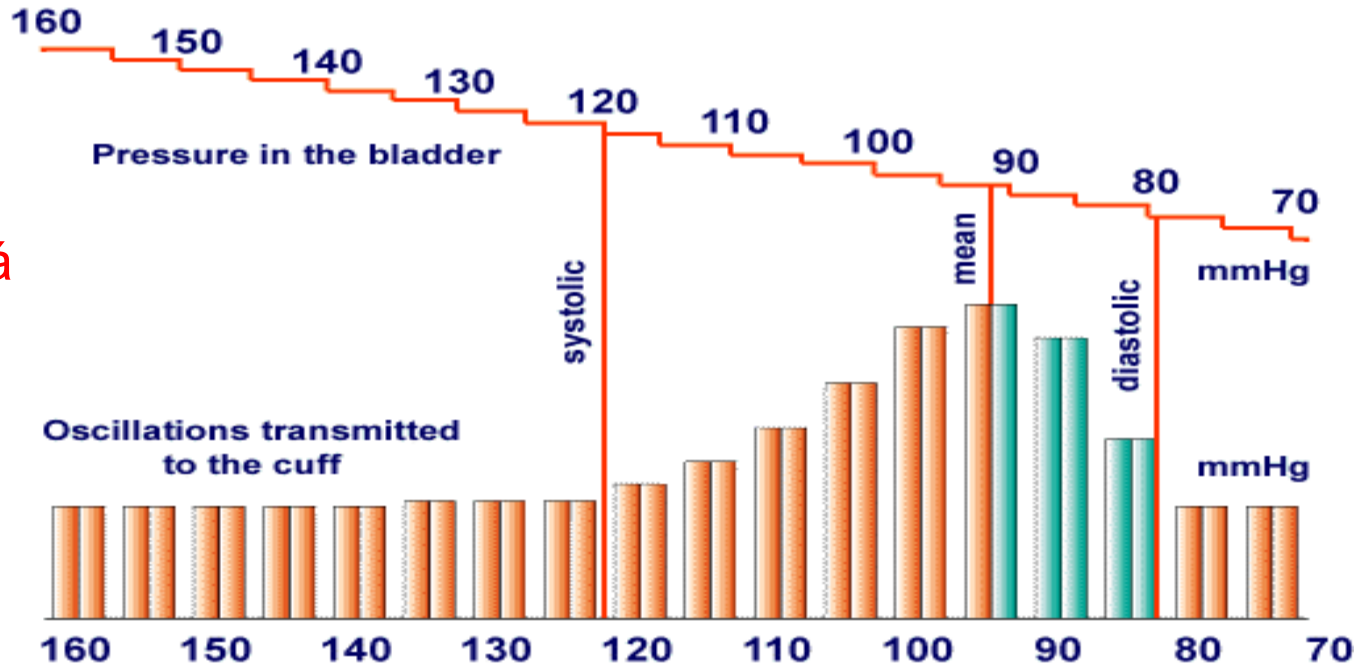
Oscilometrická metóda

auskultačná

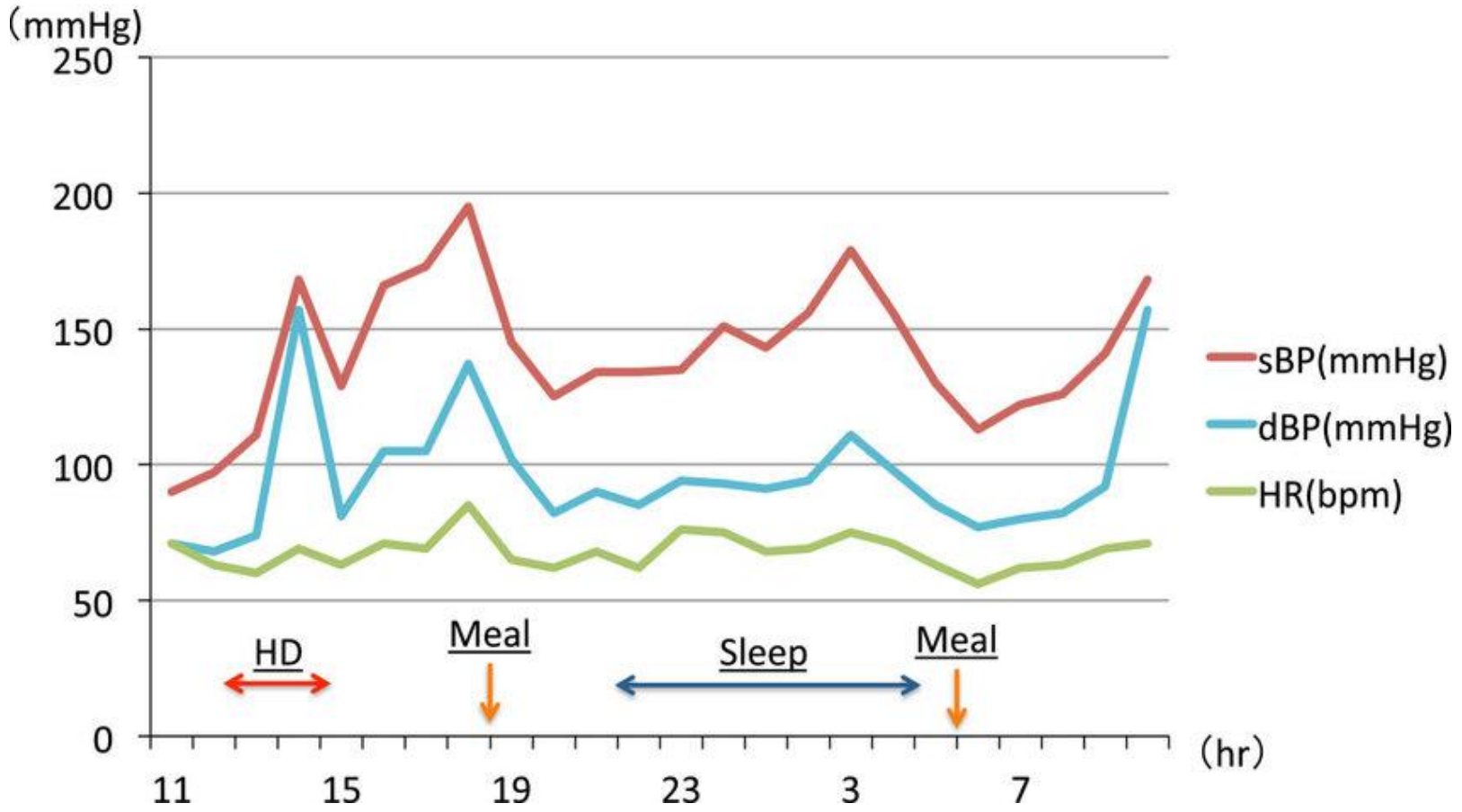

oscilometrická

24-hodinový monitoring (Holter)

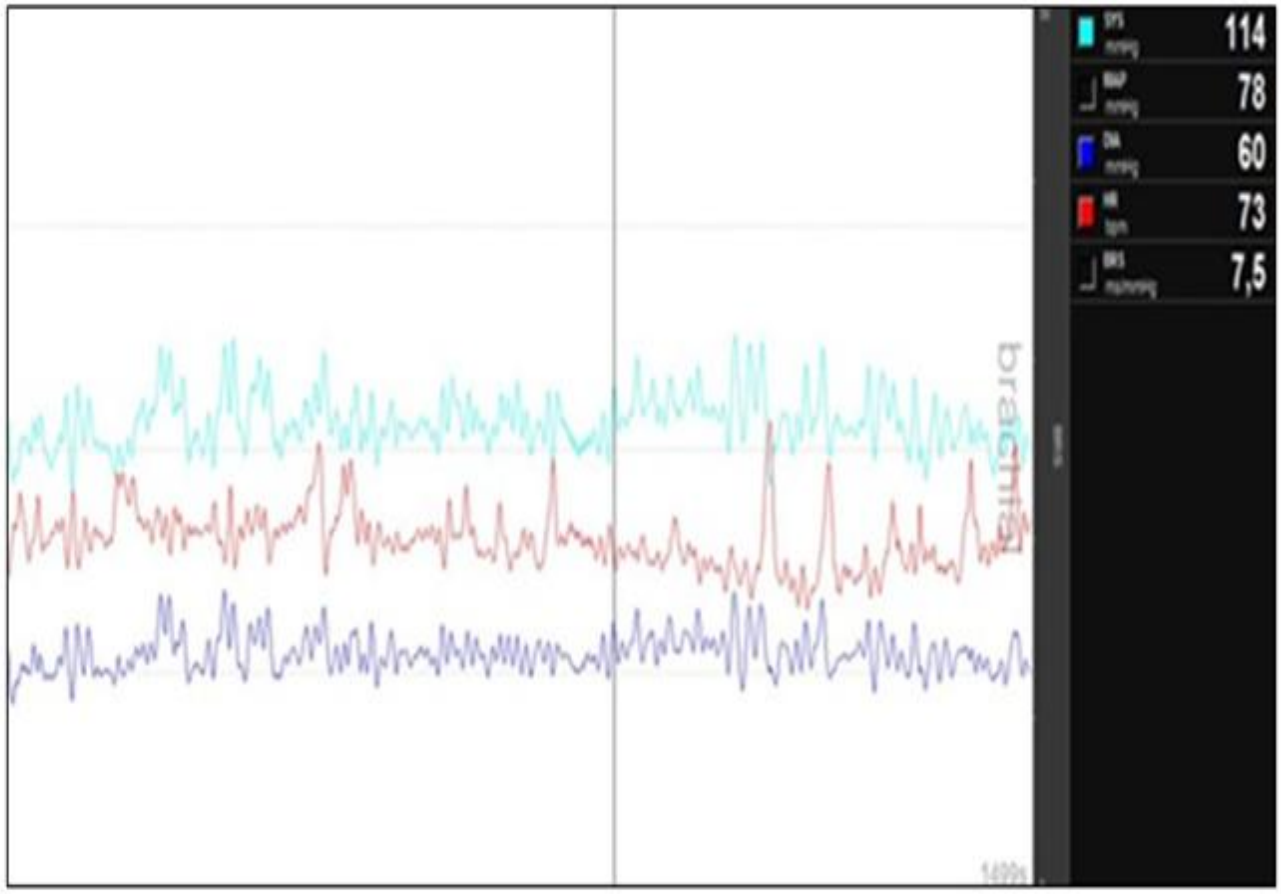

24 hour Ambulatory Blood Pressure Monitoring

„*beat-to-beat*“ meranie TK

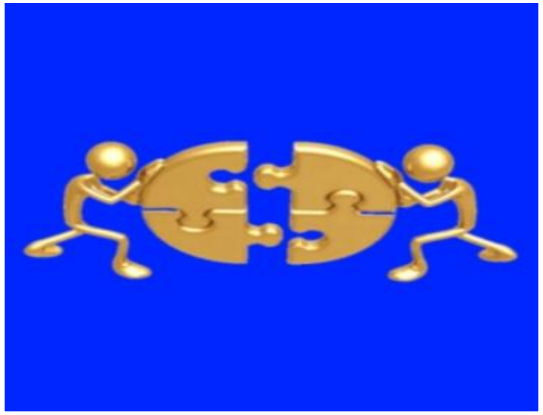

Človek je svet v malom
(Demokritos)

teória

prax

Prax bez teórie je slepá, teória bez praxe neplodná
(J.D. Bernal)

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ